

Handläggare
Adrian Göransson
Telefon: 08-50818 718**Till**
Farsta stadsdelsnämnd
2026-04-23

Underlag för budget 2027 med inriktning 2028 och 2029 för Farsta stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut

1. Farstas stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till underlag för budget 2027 med inriktning för 2028 och 2029 med bilagor, och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Underlag för budget 2027 med inriktning för 2028 och 2029 beskriver Farsta stadsdelsnämnds strategiska prioriteringar och identifierade behov de kommande åren.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden ska lämna ett underlag till kommunstyrelsen inför arbetet med stadens budget 2027. Underlaget ska fånga strategiskt prioriterade frågor som berör kärnverksamheten. Fokus är på de frågor och faktorer som har störst påverkan på verksamhetens utveckling och ekonomi under perioden 2027-2029, utifrån förändringar i omvärlden och i den egna verksamheten.

Ärendet

Ärendet är uppdelat i fem avsnitt; strategisk inriktning, lokala utvecklingsbehov, planeringsförutsättningar för nämndens verksamhetsområden, sammanfattande ekonomisk analys samt lokalförsörjningsplan. I underlagen ska nämnderna redovisa verksamhetens utveckling de senaste åren och analysera de kommande årens utveckling samt konsekvenser för staden. Större avvikelser eller förändringar jämfört med gällande plan för åren 2026 och 2027 ska analyseras. I

samarbete med berörda facknämnder och bolag ska stadsdelsnämnden, under avsnittet lokala utvecklingsbehov, analysera lokala utvecklingsbehov och ta fram gemensamma strategiska prioriteringar.

Ärendet rymmer även nämndens lokalförsörjningsplan som är ett styrdokument för nämndens kort- och långsiktiga arbete med lokalplanering där nämndens totala behov av lokaler sammanställs. Nämndens kompetensförsörjningsplan samt parkleksplan går som bilagor till ärendet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stabsenheten tillsammans med förvaltningsledningen och i samråd med chefer och nyckelpersoner inom respektive avdelning.

Karin Kollberg
Stadsdelsdirektör
Farsta stadsdelsförvaltning

Fredrik Karlsson
Avdelningschef
Farsta stadsdelsförvaltning

Innehållsförteckning

1 Strategisk inriktning	5
2 Lokala utvecklingsbehov	9
2.1 Välbefinnande och hälsa	9
2.2 Uppväxtvillkor och utbildning	11
2.3 Arbete och företagande	13
2.4 Boende och stadsmiljö	14
2.5 Demokrati och trygghet	16
2.6 Miljö och klimat	17
3 Planeringsförutsättningar för nämndens verksamhetsområden	19
3.1 Förskoleverksamhet	19
3.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid	21
3.3 Äldreomsorg	23
3.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	26
3.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri	28
3.6 Stadsmiljöverksamhet	30
3.7 Ekonomiskt bistånd	31
3.8 Arbetsmarknadsåtgärder	32
3.9 Övrigt	33
4 Sammanfattande ekonomisk analys	37
4.1 Drift	37
4.2 Investeringar	41
4.3 Verksamhetsprojekt	42
5 Lokalförsörjningsplan	42
5.1 Sammanfattning	42
5.2 Planeringsförutsättningar	42
5.3 Hyreskostnadsutveckling	43
5.3.1 Administrativa lokaler	44
5.3.2 Arbetsmarknad	44
5.3.3 Förskolor	45
5.3.4 Kultur	45

5.3.5 Särskilda boenden för äldre	46
5.4 Samverkan	46
5.5 Lokalplanering - ej pedagogisk verksamhet.....	46
5.5.1 Nuläge 31 januari 2026	46
5.5.2 Behov och planering av lokaler för (första planeringsperioden).....	47
5.5.3 Behov och planering för lokaler (andra planeringsperioden).....	47
5.6 Lokalplanering - pedagogisk verksamhet stadsdelsnämnder	47
5.6.1 Nuläge 31 januari 2026	47
5.6.2 Planering av lokaler för år 2027-2034 (första planeringsperioden)	47
5.6.3 Planering av lokaler för år 2035-2046 (andra planeringsperioden).....	48
5.7 Boendeplanering- särskilda boenden för äldre	49
5.7.1 Nuläge 31 januari 2026	49
5.7.2 Behov och planering år 2027-2034 (första planeringsperioden).....	49
5.7.3 Planering av lokaler för år 2035-2046 (andra planeringsperioden).....	51
5.8 Övrig information	52

Bilagor

Bilaga 1: Sdn 18 Blanketset

Bilaga 2: Uppdaterad parkleksplan

Bilaga 3: Kompetensförsörjningsplan 2027-2029

Bilaga 4: Klimatinvesteringar-utslappsminskningar-2027-2029

Bilaga 5: Klimatanpassningsinvesteringar 2027-2029

1 Strategisk inriktning

Demografisk utveckling under planperioden och på längre sikt

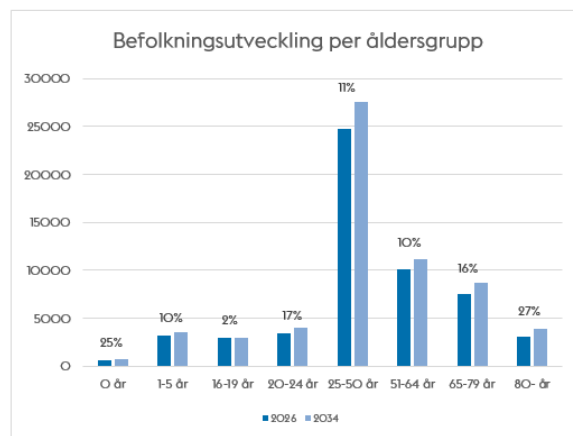
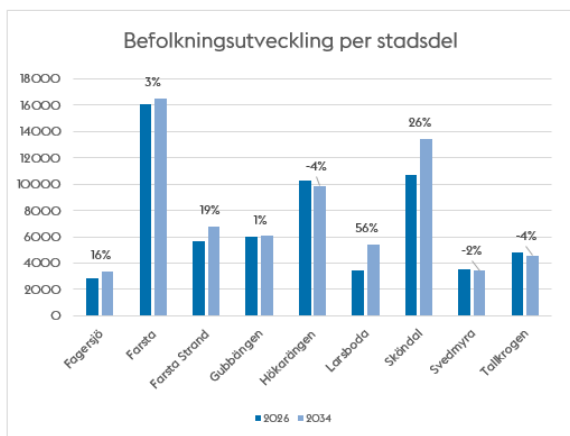
Farstas befolkning väntas öka med 10 procent fram till 2034, vilket är dubbelt så hög takt som Stockholms stad i sin helhet. Det är framför allt i Larsboda, Farsta strand och Sköndal som befolkningen väntas öka mest. Några stadsdelar i norra Farsta väntas få en marginell befolkningsminskning.

Under perioden 2027-2029 beräknas befolkningen öka i ganska liten omfattning, den stora befolkningsökningen finns i prognoserna framför allt i slutet av prognosperioden.

Konjunkturläget innebär fortsatt att vissa bostadsprojekt är pausade samtidigt som barnafödande är fortsatt lågt. I Farsta minskar åldersgruppen 1–5 år fram till 2030 för att därefter öka till 2034. Åldersgruppen 6–9 år ökar något de första prognosåren fram till och med 2027 och minskar därefter. Åldersgruppen 10–12 år minskar under hela prognosperioden. För 13–15 åringarna är den generella trenden en minskning med några undantag för vissa år. Den äldsta åldersgruppen 16–18 år ökar fram till och med 2028 och minskar därefter.

Befolkningsprognosen visar också att andelen äldre fortsatt kommer öka och jämfört med föregående befolkningsprognoser så ser ökningen ut att bli ännu större än tidigare prognoser. Enligt Stockholms stads senaste befolkningsprognos, väntas antalet personer över 65 år och äldre öka stort inom Farsta stadsdelsområde. Fram till 2030 prognostiseras åldersgruppen öka med 1500 personer och till 2040 med 4120 personer, vilket innebär en ökning med 41 procent. Fram till 2050 förväntas antalet personer över 65 år att öka med ytterligare 2691 personer, vilket innebär en total ökning med 68 procent från 2024 till 2050.

	0 år	1-5 år	6-15 år	16-19 år	20-24 år	25-50 år	51-64 år	65-79 år	80- år	Totalt
2026	590	3175	7567	2953	3400	24806	10143	7557	3102	63292
2027	598	3088	7508	3024	3498	25156	10214	7653	3266	64004
2028	601	3073	7357	3012	3569	25198	10283	7843	3349	64285
2029	614	3069	7232	3035	3665	25470	10314	8082	3406	64888
2030	633	3099	7086	3058	3790	25797	10416	8224	3505	65607
2031	652	3164	6965	3018	3844	26054	10540	8371	3607	66215
2032	681	3249	6872	3043	3885	26539	10682	8492	3709	67151
2033	716	3363	6798	3049	3923	27067	10890	8636	3814	68256
2034	739	3490	6764	3003	3964	27560	11122	8753	3928	69322

Övergripande utveckling i stadsdelsområdet

Stadsdelen ligger, likt tidigare år, under stadens snitt när det gäller samtliga socioekonomiska indikatorer. Framförallt när det gäller genomsnittlig inkomst och utbildningsnivå, dock är det stor variation inom stadsdelen. Överlag har de norra stadsdelarna bättre socioekonomiska förutsättningar än de södra. Fördelningen av upplåtelseformer inom stadsdelsområdet är ojämn där de södra stadsdelarna har högre andel hyresrätter. Fagersjö är den stadsdel som sticker ut när det gäller socioekonomiska faktorer och stadsdelsnämnden har gjort bedömningen att ett särskilt fokus behöver läggas på Fagersjö.

Område	Folkmängd	Utländsk bakgrund	Andel eftergymnasial utbildning	Inkomst kvinnor (20-65 år)	Inkomst män (20-65 år)	Öppet arbetslösa kvinnor	Öppet arbetslösa män	Ekonomiskt bistånd	Ohälsotal kvinnor	Ohälsotal män
Fagersjö	2 882	60,6%	42,5%	328 000	384 000	5,8%	4,5%	3,2%	25,7	19,6
Farsta	16 043	43,6%	48,9%	369 000	430 000	4,1%	4,3%	2,1%	26,8	16,2
Farsta strand	5 591	42,5%	49,1%	360 000	421 000	3,3%	4,5%	2,3%	33,5	20,1
Gubbängen	5 978	25,2%	61,7%	394 000	452 000	4,1%	4,0%	1,0%	22,2	14,7
Hökarängen	10 238	32,2%	54,7%	355 000	391 000	3,9%	4,7%	2,4%	31,2	22,5
Larsboda	2 525	35,0%	59,2%	423 000	497 000	3,4%	3,5%	0,4%	16	10,6
Sköndal	10 510	23,0%	60,3%	449 000	541 000	2,7%	3,2%	1,1%	18,5	13,4
Svedmyra	3 504	23,3%	65,6%	453 000	540 000	2,2%	3,1%	0,5%	18,5	16,4
Tallkrogen	4 814	19,5%	64,2%	413 000	514 000	2,2%	2,1%	0,9%	17,2	13,6
Farsta totalt	62 085	33,8%	55,3%	390 000	456 000	3,6%	3,9%	2,0%	24,6	16,7
Stockholm	995 574	35,2%	63,6%	459 000	575 000	3,3%	3,4%	1,8%	17,6	12,2

Tabell 1. Övergripande för Farsta SDO (datauttag 2024) Källa: OmrådesdatabasenSweco/Stockholm stad

Ett annat område som sticker är ohälsotalen, särskilt i Hökarängen och Farsta strand som har

de högsta ohälsotalen i hela Stockholm. Även ekonomiskt bistånd är högre i de stadsdelarna och det finns en tydlig koppling mellan ohälsotalen och psykisk ohälsa och/eller missbruk. Utifrån den lokala lägesbilden (SÖKen) konstateras att det finns en koppling mellan psykisk ohälsa/missbruk, våld och även otrygghet i flera av nämndens olika stadsdelar. Otryggheten är generellt högre i Farsta än stadens genomsnitt men det skiljer mellan stadsdelar och även inom stadsdelar fluktuerar det över tid. Farsta har under många år haft en hög andel försöks- och träningslägenheter som placeras i stadsdelen, med särskilt fokus på Hökarängen. De allra flesta av de som får FoT-lägenhet i Farsta är personer som placeras av andra stadsdelsnämnder och få av dem är Farstas egna. Det beror framför allt på att det finns många små och billiga hyresrätter. Det finns ett behov att titta på de mekanismer som styr detta för att säkerställa en mer jämn fördelning över staden.

De sämre socioekonomiska förutsättningarna har även effekter på äldreomsorgen i Farsta. Det finns generellt en koppling mellan låg socioekonomisk status och omsorgsbehov bland de medborgare som fyllt 65 år. Omsorgsbehovet bland Farstas äldre är större och uppkommer tidigare än i många andra stadsdelar.

Geografiska platser med särskilda utmaningar

- Hökarängen
Hökarängen har de högsta ohälsotalen i hela Stockholms stad. Anmälda narkotikabrott, misshandel utomhus och brott i nära relation är mer vanligt förekommande än stadens genomsnitt. Otryggheten är också högre än snittet och ordningsstörningar i form av stökiga grannar är mer frekvent förekommande. I stadsdelen finns en mycket hög andel allmännyttiga hyresrätter varav många är små och det finns många försöks- och träningslägenheter lokalt och även andra typer av boendeinsatser.
- Farsta strand
Flera av de utmaningar som finns i Hökarängen finns även i Farsta strand, till exempel hög ohälsa, stökiga grannar, och hög andel öppet arbetslösa män. I lägesbilden konstateras en negativ trend när det gäller otryggheten och att det finns en påtaglig oro vad gäller kriminella gäng. I Farsta strand kan nämnden se störst socioekonomiska utmaningar på hyresbeståndet enskilt.
- Fagersjö
Fagersjö är den stadsdel som sticker ut när det gäller socioekonomiska faktorer och stadsdelsnämnden har gjort bedömningen att ett särskilt fokus behöver läggas på Fagersjö. Det handlar dels om att stärka de socioekonomiska förutsättningarna och dels om att fler kommer i arbete. I den analys som nämnden gjort tillsammans med flera facknämnder och bolag visar att föreningslivet är svagt i Fagersjö och att det idag är brist på naturliga mötesplatser som är viktiga för att bygga en kollektiv förmåga lokalt. Flera nämnder lyfter i den gemensamma analysen svårigheterna att genomföra särskilda insatser i en stadsdel med så pass få boende. Att bygga kollektiv förmåga är centralt för att stärka tilliten till varandra och öka tryggheten lokalt.

- Farsta centrum
Farsta centrum är en viktig knutpunkt i hela Söderort med hög folkgenomströmning på dagtid. Det innebär bland annat att Farsta centrum är ett område många ordningsstörningar med hög brotsutsatthet. Finns också utmaningar kopplat till otrygghet till följd av ungdomshäng och missbruksrelaterade utmaningar. Dagtid är det många som rör sig i områden men på kvällstid är det färre vilket också bidrar till otrygghetskänslan och stadsdelsnämnden ser ett behov av att aktivera centrumområdet under fler av dygnets timmar, detta genom att utveckla fler tredjerum, kultur men också genom att bygga fler bostäder i enlighet med ambitionerna i Tyngdpunkt Farsta.

Nämndens största utmaningar och möjligheter

Utmaningar

- Den demografiska utvecklingen
Den demografiska utvecklingen med fler äldre och färre barn innebär en utmaning för nämnden att kunna möta de förändrade behov som uppstår. Framför allt är det en utmaning med de osäkerheter som finns med befolkningsprognoser och den inbromsade nybyggnadstakten för bostäder som innebär att den prognosticerade ökningen av antal barn i förskoleålder blir lägre än vad prognoserna visar. Då riskerar nämnden dels att lokalkostnadens andel av budgeten ökar framöver, dels att stå med ett överskott på förskolelokaler och personal. Prognoserna skulle även behöva komma mer frekvent för att stärka planeringsarbetet.
- Kompetensförsörjningen
Den demografiska utvecklingen med färre barn och fler äldre är en utmaning i nämndens kompetensförsörjning. Enligt personalbehovsprognos för hela Stockholms stad, väntas ett ökat personalbehov med sammantaget ca 2,6 procent under perioden 2025-2034, med störst ökning av medarbetare inom äldreomsorgen och en minskning av medarbetare inom förskoleverksamheten. Behov kopplat till kompetensförsörjningen finns i nämndens kompetensförsörjningsplan som går som en bilaga till detta ärende.
- Hälsa och välbefinnande
Farsta har höga ohälsosiffror, och i vissa av nämndens stadsdelar finns de högsta ohälsotalen i hela Stockholm. Siffrorna baseras på antalet sjukdagar och livslängden är enligt stadens äldreprognos 2024 den lägsta i hela staden. Farstas äldre behöver insatser tidigare och i större utsträckning än staden i genomsnitt. Det finns en koppling mellan socioekonomiska faktorer och omsorgskonsumtion och där personer med hög utbildning har lägre omsorgskonsumtion än de med låg utbildning. Nämnden ser därför positivt på att kommunstyrelsen fortsätter att utreda förutsättningarna att öka den socioekonomiska omfördelningen i staden. Ohälsa finns även i de yngre målgrupperna och där nämnden ser utmaningar med att möta unga tjejer med hög psykisk ohälsa men också en växande äldre grupp av personer med både fysiska och psykiska funktionsnedsättningar mer ökade komplexa behov.

Möjligheter

- **Ny socialtjänstlag**
Den nya socialtjänstlagen ger nämnden ökade möjligheter för att arbeta mer förebyggande, jämställd och lättillgänglig och på så sätt sänka trösklarna, och nå invånare innan problemen växt sig stora. Socialtjänsten ska också jobba kunskapsbaserat. Omställningen kommer att pågå under flera år och innebär förutom fokus på att kunna erbjuda tidiga insatser även hantering av ärenden med omfattande problematik som kräver myndighetsutövning.
- **Fokus Farsta**
Att vara ett fokusområde skapar möjligheter för stadsdelsnämnden att få till stärkt samverkan och resurser för att möta de lokala utmaningar och behov som finns i stadsdelen och som nämnden själv inte har full rådighet över.
- **Stadens storlek och möjlighet till samverkan**
Det pågår just nu många processer och utvecklingsarbeten som skapar stora möjligheter till samverkan inom staden. Några exempel är utvecklingen av arbetet med SÖKen och långsiktig lösning för mötesplats Fagersjö. Övertagandet av parkdrift i egen regi har, och kommer framöver, leda till samverkan mellan stadsdelarna som också effektiviserar resurser och minskar sårbarheter. God och nära vård skapar förutsättningar för en stärkt samverkan med regionen. Förhoppningen är också att nå en samverkan med kringliggande stadsdelar i fråga om förskoleplatser i närområdet. Farsta har starkt föreningsliv som är en bärande kraft i stadsdelen. Föreningslivet är beroende av resurser för att utveckla och stärka sitt arbete. Stadsdelsnämnderna har i uppdrag att jobba med lokalt näringslivsarbete och med den en ny klustersamordnare för näringslivsfrågor som tillsätts under året skapas bättre möjligheter att stärka samverkan mellan näringslivet och föreningslivet.

2 Lokala utvecklingsbehov

2.1 Välbefinnande och hälsa

Redogörelse/Ingångsvärden

Ohälsotalen har sjunkit i hela Stockholms sedan 2015. Även i Farsta har ohälsotalen sjunkit men inte i samma takt som resten av Stockholm och idag finns de högsta ohälsotalen i hela staden i Farsta strand och Hökarängen. I Hökarängen är det framför allt männen som sticker ut medan det i Farsta strand främst är kvinnor.

Sociala och ekonomiska förutsättningar har stor betydelse för hälsan, både direkt och indirekt. Ogynnsamma villkor för hälsan är till exempel låg inkomst och kort utbildning. Invånare i Farsta stadsdelsområde har i jämförelse med övriga staden en lägre inkomst och andel invånare med eftergymnasial utbildning är färre än stadens genomsnitt. Enligt stadens äldreomsorgsprognos 2024 är Farsta det stadsdelsområde med kortast medellivslängd i hela staden.

I flera av Farstas stadsdelar, med särskilt fokus på Hökarängen finns det en problematik med psykisk ohälsa, missbruk och våld i nära relation. Därutöver visar bland annat polisens brottsstatistik att Farsta stadsdelsområde uppvisar siffror högt över genomsnittet i Stockholms stad vad gäller brott i parrelation. Polisen ser en tydlig koppling mellan våld och psykisk ohälsa/missbruk men också en hög otrygghet kopplat till missbruk i de aktuella områdena. Under 2025 har stadsdelen tillsammans med bland annat polisen genomfört orsaksanalyser kring våld i nära relationer och, inom ramen för SÖKen, tagit fram åtgärdsplaner och gemensamma aktiviteter. Farsta stadsdelsnämndsområde, och framför allt Hökarängen, har en hög andel förmedlade försöks- och träningslägenheter (FoT) vilket ökar ohälsan då missbruk och psykisk ohälsa är två faktorer som ofta förekommer bland de som är i behov av FoT-lägenheter.

Under 2025 förmedlades totalt 441 stycken FoT i Stockholm, av dem fanns 97 inom Farsta stadsdelsområde. Det är en ökning med 45 procent på ett år och motsvarar 22 procent av samtligt förmedlade FoT-lägenheter i Stockholm. Majoriteten av de förmedlade lägenheterna är personer som placerats av andra stadsdelar och endast en marginell del var hemmahörande i Farsta.

Inom Farsta stadsdelsområde finns utmaningar kopplat till målgruppen yngre äldre vars ohälsa är betydligt högre än stadens genomsnitt. Målgruppen har också i större utsträckning behov av tidiga omsorgsinsatser. Äldreomsorgens årsrapport för 2024 konstaterar att andelen invånare 65 år och äldre med biståndsbedömda insatser är 20 procent i Farsta vilket kan jämföras med stadens genomsnitt på 16,3 procent. Tilläggas bör också den grupp av yngre äldre som idag i större utsträckning än tidigare flyttas över med insatser från avdelningen för individ och familj (framför allt vuxen och funktionsnedsättning) till äldreomsorgen. Det är en målgrupp som tidigare sällan aktualiserats inom äldreomsorgen.

Gemensam analys

Det finns all anledning att fokusera och medvetet jobba med målgruppen som lider av missbruk och psykisk ohälsa i syfte att minska ohälsan. Dels för individen, dels för att minska de följd effekter som till exempel otrygghet och våld.

När stadens prognoser för att beräkna behov av äldreomsorg genomförs utgår de främst från utvecklingen i åldersgruppen 80 år och äldre. För att skapa mer träffsäkra behovsprognoser behöver det ske ett skifte där behovet av äldreomsorg inte endast baseras på ålder utan även på faktorer som psykisk och fysisk hälsa, socioekonomisk status samt social samvaro.

Utvecklingsbehov kopplat till utmaningar med ohälsa hos yngre äldre behöver hanteras på kort och på lång sikt. På kort sikt behöver de förebyggande insatserna fokusera på att i större utsträckning nå målgruppen, hemtjänsten behöver stärkas inom områdena missbruk och psykisk ohälsa och prognosen för omsorgsinsatser anpassas efter ett antagande om större behov av insatser i tidigare åldrar. På lång sikt behöver tidiga insatser utvecklas och stärkas för att bryta eventuella generationsarv av ohälsa.

Brott i parrelationer samt brott mot barn innebär fler reella riskfaktorer och försvagar individens skyddsfaktorer vilket har en stor påverkansgrad negativt på välbefinnande och hälsa för de drabbade. Brott i parrelationer sker i stor grad i offrets egen bostad. I områden

med lägre socioekonomiska förutsättningar är färre individer ägare till sitt eget boenden eller står själva som avtalspart på hyreskontraktet. Detta är inte sällan en försvårande omständighet för att offret ska kunna bryta upp från en brottsfylld relation. Det är därför viktigt att just i områden som Hökarängen se vilka möjligheter som finns för att göra det enklare att kunna få bostad när en vill och eller bör bryta upp från en brottsfylld parrelation men också rusta bostadsbolagen med kunskap om brott i nära relation samt missbruk.

Den ojämna fördelningen av FoT-lägenheter inom Farsta område, med en koncentration i Hökarängen, kan leda till en obalans i bostadsförsörjningen och potentiellt skapa utmaningar för integration och social stabilitet. Så som befintlig fördelning ser ut idag innebär det att Farsta får bära extra stort ansvar för att integration ska lyckas utan extra medel för det. Det finns ett behov av en mer jämn bostadsfördelning mellan olika stadsdelar för att minska risken för segregering och social utsatthet. Frågan var redan förra året en strategisk prioritering för nämnden och under året har det visat sig att frågan är mer komplex än vad som initialt bedöms varför nämnden under planeringsperioden tillsammans med berörda aktörer behöver göra en motsvarande orsaksanalys för att få en gemensam bild kring utmaningen och vidta rätt åtgärder.

Gemensamma strategiska prioriteringar

- Samverkan mellan stadsdelsnämnden och socialnämnden i det uppsökande arbete riktat mot våldsutövare och våldutsatta som har problem med skadligt bruk och beroende samt psykisk ohälsa – yngre såväl som äldre. Det handlar dels om ett uppsökande arbetet för att nå utsatta målgrupper som vistas i offentliga miljöer, dels om att stärka individernas hälsa och integration i samhället. Möjligheterna till en bredare utbildning inom psykisk ohälsa behöver, i samverkan med socialnämnden och äldreomsorgen, utredas och vända sig till såväl stadsdelsnämndens egna verksamheter som till de kommunala bostadsbolagen. Särskilt prioriterat är det inom äldreomsorgen där psykisk ohälsa, missbruksproblematik och andra komplexa behov blir allt vanligare.
- Tillsammans med berörda nämnder och bolag (främst bostadsförmedlingen, de kommunala bostadsbolagen, stadsledningskontoret och socialnämnden) undersöka varför så många FoT hamnar i Farsta och vilka åtgärder som krävs för att uppnå en bättre integration och spridning av FoT och andra sociala boenden.

2.2 Uppväxtvillkor och utbildning

Redogörelse/Ingångsvärden

Farsta har en inskrivningsgrad i förskolan/pedagogisk omsorg på 95,8 procent 2025 vilket är en relativt hög siffra. Det skiljer sig dock mellan stadsdelarna med en inskrivningsgrad på 92,5 procent i Fagersjö och 100 procent i Svedmyra. Inskrivningsgraden i Farsta har ökat med 1,5 procentenheter de senaste fem åren och i Fagersjö har andelen ökat med 3,9 procentenheter. En utmaning inom förskolans kompensatoriska uppdrag är barn med låg närvaro. Genom att följa upp barns närvaro kan förskolan tidigt upptäcka om ett barn riskerar att inte tillgodose sina rättigheter till trygghet, lärande och social utveckling. Närvaron ska ses över och analyseras framåt med start 2026.

En utmaning bland ungdomar är de höga siffrorna av psykisk ohälsa som identifierats under många år, framför allt bland tjejer. Senaste året har ett försiktigt trendbrott kunnat skönjas. Unga tjejer i Farsta sticker ut särskilt och det finns en tydlig koppling mellan psykisk ohälsa och upplevd otrygghet. Det har varit svårt att identifiera varför tjejer i Farsta har så höga nivåer och hur de stärkande faktorerna kan göras mer tillgängliga och relevanta för den.

På skolorna i stadsdelsområdet finns en stor variation vad gäller socioekonomiskt index. Skolornas index har sjunkit de senaste åren men det är fortfarande fem av de tio kommunala grundskolor i Farsta som har ett högre socioekonomiskt index än snittet i staden (index 100). Högst ligger Fagersjöskolan (215) och Hökarängsskolan (170). Läsåret 24/25 hade Farstas grundskolor den högsta frånvaron i Stockholms stad och i snitt har skolorna över tio procents frånvaro. I betygsresultaten för årskurs 6 syns en positiv trend, likaså vad gäller behörigheten till gymnasiet. Samtliga kunskapsresultat i årskurs 6 och 9 för de kommunala skolorna i stadsdelen är lägre än stadens genomsnitt men varierar mellan skolorna.

Farsta stadsdelsområde har under föregående år skyddsplacerat fler barn, unga och unga vuxna samt att fler personer vill ha hjälp att lämna en kriminell livsstil. Under 2025 hade nämnden i nio stycken SiS-placeringar, vilket kan jämföras med 0-2 stycken innan arbetet med Trefas inleddes. Under 2025 har antalet deltagande i föräldrastödsprogrammen legat på en fortsatt hög nivå och nytt för 2025 är att det genomförts i samarbete med två skolor.

Gemensam analys

Genomförd skolgång är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för att skapa goda samhällsmedborgare, öka psykisk hälsa och minska risken för att barn och unga dras in i kriminalitet. Stadsdelsnämnden har i dagsläget ett etablerat samarbete med utbildningsnämnden. För att säkerställa jämlika uppväxtvillkor identifieras dock ett behov av fördjupad samverkan inom stadsdelens verksamheter och med områdets skolor, särskilt med de fristående aktörerna.

Familjen utgör en central skyddsfaktor i barnets utveckling, dels vad gäller psykisk hälsa och utbildning, dels gällande rekrytering till kriminella nätverk. Stadsdelsområdets förebyggande arbete för familjer behöver utvecklas, då nuvarande metoder historiskt sett endast nått en begränsad del av målgruppen. För att nå vårdnadshavare som inte på eget initiativ söker stöd, krävs en proaktiv och metodisk samverkan med förskolor och skolor. Medarbetare i förskola och skola har kontakt med vårdnadshavare som annars är svåra att nå och i deras möten kan stödinsatser normaliseras. För att minska tröskeln ytterligare genomförs föräldraskapsutbildningar i förskolans lokaler.

Inom ramen för strategin att förhindra kriminalitet finns ett behov av att systematisera det våldsförebyggande arbetet mellan skola, polis och stadsdelens verksamheter, såsom fältförlagda enheter och fritidsverksamhet. Genom att stärka och revidera befintliga samverkansforum möjliggörs en mer effektiv kartläggning. Detta skapar förutsättningar för att i ett tidigt skede sätta in relevanta åtgärder som förhindrar normbrytande beteende och kriminalitet.

Gemensamma strategiska prioriteringar

- Förhindra att barn och unga dras in i kriminalitet. Arbetet för att stärka dessa skyddsfaktorer kring barn och unga behöver prioriteras. Samverkan runt barn och unga som begår brott eller riskerar att begå brott är avgörande på både grupp- och individnivå.
- I syftet att nå ut till fler föräldrar, med fokus på grupper som staden haft svårt att nå, ska nämnden tillsammans med socialnämnden utveckla digitala föräldraskapsstödsprogram. ABC-kurser, som hålls av utbildade pedagoger i förskolan, ska ge föräldrar verktyg att stödja barnets utveckling samt stärka den egna förmågan att hantera utmaningar.

2.3 Arbete och företagande**Redogörelse/Ingångsvärden**

Under de kommande åren står socialtjänsten inför ett utökat uppdrag till följd av den aviserade aktivitetsplikten kopplad till ekonomiskt bistånd, som enligt nuvarande inriktning planeras att träda i kraft sommaren 2026. Förändringen innebär att krav på heltidsaktivitet och deltagande i arbetsförberedande insatser som kommer att omfatta fler biståndsmottagare än i dag.

Under 2025 kan en viss minskning av antalet öppet arbetslösa noteras, men Farsta ligger fortsatt procentuellt över stadens genomsnitt under hela perioden. Utvecklingen indikerar att återhämtningen på arbetsmarknaden är svagare i Farsta än i staden som helhet.

Parallellt visar statistiken att Farsta har en relativt hög andel långtidsarbetslösa bland de öppet arbetslösa jämfört med stadens genomsnitt. Detta innebär att en större andel av de arbetssökande i stadsdelsområdet står längre från arbetsmarknaden och därmed riskerar ett mer varaktigt beroende av ekonomiskt bistånd.

Idag finns cirka 2400 arbetsställen i Farsta vilket är 2,6 procent av stadens totala arbetsställen. Störst andel arbetsställen har stadsdelarna Farsta och Larsboda. För utvecklingen av Farsta centrum med omnejd finns det nu gällande och delvis genomförda programmet Tyngdpunkt Farsta. Att öka antalet arbetsplatser i Farsta är avgörande för att åstadkomma en urban och funktionsblandad stadskärna. Det är också en viktig del i att uppnå målet om fler arbetsplatser i söderort. En blandning av verksamheter, handel och bostäder ger inte bara en levande stadsmiljö under hela dygnet, utan skapar också förutsättningar för hållbara resmönster. De delar av Tyngdpunkt Farsta som rör Farsta centrum är i stora delar ännu inte realiserade.

Gemensam analys

Utifrån redogörelsen ovan bedöms behovet av arbetsförberedande och arbetsmarknadsnära insatser öka ytterligare i stadsdelsområdet. Den aviserade aktivitetsplikten innebär att socialtjänsten i ökad utsträckning kommer att möta personer med långvarig arbetslöshet, ofta med sammansatta sociala, språkliga eller hälsorelaterade hinder som till exempel omsorgsansvar, utbildningsnivå och språkkunskaper. Detta ställer högre krav på insatsernas innehåll, samordning och långsiktighet.

I dagsläget finns ett identifierat glapp för vissa målgrupper som inte fullt ut kan tillgodogöra

sig befintliga arbetsmarknadsinsatser, vilket leder till återremitteringar, förlängda biståndsperioder och fördröjda etableringsprocesser. Socialtjänstens nya uppdrag förutsätter en väl fungerande intern samverkan mellan stadsdelsnämnden och arbetsmarknadsnämnden, i synnerhet Jobbtorg Stockholm. Detta innefattar tydligare gemensamma arbetssätt, ansvarsfördelning och planering av insatser, särskilt för personer med långvarig arbetslöshet och för grupper där jämställdhetsindex visar på strukturella skillnader i utfall.

Det är angeläget att den långsiktiga visionen för Fasta centrum, och som beskrivs i Tyngdpunkt Farsta, genomförs. Fler bostäder i centrum kan ge bättre underlag till kommersiella och kulturella verksamheter. Utveckling av bostäder i enlighet med Tyngdpunkt Farsta kan också bidra till att öka tryggheten och skapa fler tredje rum och ett mer blandat utbud i centrum som gör att det blir attraktivt att besöka även kvällstid men också för företag att etablera sig. Det är en utveckling som skulle gynna hela stadsdelsområdet. Farsta centrum behöver även utvecklas och stärkas här och nu med ökade gemensamma satsningar på platsaktivering, kultur och trygghetfrämjande åtgärder. Stadens verksamheter genom utvecklingen av Kulturhuset Fanfaren och helhetsgrepp kring kulturen i centrum med bland annat Tuben och fastighetsägaren kan också bidra. Farsta stadsdelsnämnd har öppnat upp ett antal lokaler för föreningslivet bland annat i Farsta centrum och ser att föreningslivet och studieförbunden kan stärka bland annat det lokala kulturutbudet.

Gemensamma strategiska prioriteringar

- Inom ramen för aktivitetskravet utöka de arbetsförberedande insatserna i samverkan med arbetsmarknadsnämnden och olika andra statliga strukturer.
- Skapa mer levande Farsta centrum på kort och lång sikt. På kort sikt genom att aktivera och trygga Farsta centrum genom stadsgemensamma satsningar på platsaktivering, upprustning av offentliga miljöer, trygghetsskapande åtgärder och kultur. På längre sikt utveckla Farsta centrum i enlighet med inriktningen i Tyngdpunkt Farsta med bland annat fler bostäder som ger bättre underlag för service och kultur vilket skapar ett levande centrum under fler av dygnets timmar. Utvecklingen av Fanfaren är central.

2.4 Boende och stadsmiljö

Redogörelse/Ingångsvärden

Sedan år 2000 har Farstas befolkning ökat med 39 procent. Sammantaget har byggandet medfört en positiv utveckling för Farstabornas socioekonomiska förutsättningar, men inte i samma takt som i andra expansiva stadsdelar. Samtidigt kan en jämförelse göras med Fagersjö och Farsta Strand som fått ett mycket litet tillskott av ny bebyggelse och dessa områden haft en ännu svagare socioekonomisk utveckling än resten av Farsta. Enligt befolkningsprognosen väntas Farstas befolkning öka med tio procent fram till 2034 vilket kan jämföras med staden i sin helhet som väntas öka med sex procent. Idag finns ett 40-tal pågående små och stora stadsutvecklingsprojekt i stadsdelsnämndsområdet.

I Farsta finns 24594 lägenheter i flerfamiljshus och 4707 småhus. Av Farstas flerfamiljshus är cirka 60 procent hyresrätter och av dem är cirka 70 procent allmännyttiga hyresrätter. De stadsdelar som har högst andel hyresrätter är Hökarängen med 83 procent och Tallkrogen med

93 procent. Larsboda är den stadsdel med högst andel bostadsrätter, Tallkrogen och Sköndal är de stadsdelar med högst andel småhus.

Ett område som nämnden särskilt ser ett behov av att prioritera är Fagersjö. I dagsläget finns tre olika stadsbyggnadsprojekt som berör Fagersjö. Projekten syftar dels till att möjliggöra för nya bostäder men också förskolor och en sammankoppling med centrala Farsta. I budget 2026 fick berörda nämnder ett uppdrag att särskilt utveckla området mellan Farsta strand, Högdalen och Rågsved för att bidra till Fagersjöns utveckling. Utöver Fagersjö pågår också större bostadsprojekt i Sköndal och Larsboda.

Prognosen säger att antalet personer över 65 år kommer öka med 68 procent fram till 2050 vilket innebär ökat behov av seniorbostäder. Enligt Swecos rapport "Seniorbostäder i Stockholms stad" finns det ett underskott av seniorbostäder i Östra Söderort där Farsta ingår tillsammans med Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör.

Gemensam analys

För att minska skillnader i livsvillkor är stadsplaneringen ett viktigt verktyg. Stadens översiktsplan slår fast att en blandning av bostadstyper, lägenhetsstorlekar och upplåtelseformer eftersträvas i hela staden. Det gynnar integrationen och är viktigt för att skapa en socialt sammanhållen stad. I stadsdelar med ensidigt bostadsbestånd blir byggande en möjlighet att komplettera bostadsutbudet, främja en större lokal variation i hushållstyper och ge ökade möjligheter till bostadskarriär. Stockholms stads planeringsstrategi 2024 lyfter vikten av att staden mer aktivt använder markanvisningar och andra verktyg. Här kan framtida stadsplanering göra skillnad i Farsta genom att bidra till en ökad blandning av upplåtelseformer och bostadstyper för att motverka trångboddhet och segregation.

Flera av stadens nämnder och bolag konstaterar att Fagersjö är för litet för att motivera särskilda satsningar. Det är därför angeläget att utvecklingen av Fagersjö fortsätter i syfte att skapa förutsättningar för utveckling. Fagersjö behöver genom stadsutveckling och förbättrade kommunikationer bättre kopplas samman till omkringliggande stadsdelar. Det är också viktigt att stärka förutsättningarna för den befintliga kollektivtrafiken. Det är också viktigt att planeringen bidrar till bättre service, fler mötesplatser, och en blandad bebyggelse.

Givet att det ska vara en jämn fördelning av seniorbostäderna i Stockholms stad så krävs det mer än en tredubbling av antalet seniorbostäder i Östra Söderort, från 683 till cirka 2 100 bostäder, vilket innebär ett tillskott på över 100 bostäder per år. Genom att erbjuda anpassade bostäder och möjligheten till social samvaro kan livskvaliteten och hälsan hos seniorer förbättras som ett led i att senarelägga behovet av äldreomsorg.

Gemensamma strategiska prioriteringar

- Kommande stadsplanering i Farsta behöver fokusera på en ökad blandning av upplåtelseformer, lägenhetsstorlekar och bostadstyper, med särskilt fokus på Hökarängen och Fagersjö, för att motverka trångboddhet och segregation. I det arbetet är det också viktigt att tillgodose behovet av fler seniorbostäder och en bättre integration av utsatta målgrupper i befintliga bestånd.
- Bidra till Fagersjöns utveckling genom att utveckla och stärka området mellan Farsta strand, Högdalen och Rågsved. I det arbetet är det också viktigt att beakta vikten av en

god stadsmiljö samt stärka förutsättningarna för att kollektivtrafikförsörja området.

2.5 Demokrati och trygghet

Redogörelse/Ingångsvärden

Enligt stadens trygghetsmätning är den upplevda otryggheten störst i Fagersjö, Farsta strand, Hökarängen och centrala Farsta. Samma områden har också ett lägre valdeltagande. Tilliten till Stockholms stad varierar mellan stadsdelarna men har backat mest i Farsta och Farsta strand under 2025 och är högst i Tallkrogen och Hökarängen. I den regionala trygghetsmätningen framkommer en negativ utveckling i Farsta strand men en något positivare utveckling i Fagersjö. Utvecklingen i Fagersjö varierar dock mycket över tid men är och överlag något lägre än övriga stadsdelar. En fortsatt hög och uppsökande närvaro av samhällsföreträdare är därför viktigt för att bättre förstå lokalinvånarnas behov och på så sätt inte låta tryggheten falla tillbaka.

Otryggheten i Farsta märker ut sig i relation till stadens genomsnitt, bland annat genom att fler områden upplevs mer mörka på grund av dålig belysning, att fler upplever problem med stökiga grannar, högre oro för kriminella gäng samt ett större problem med bostäder som är tillhåll för narkotikamissbrukare. Andelen anmälda brott ligger fortsatt högt i flera kategorier bland annat kopplat till missbruk, äldrebrott och våld i nära relation.

Fagersjö har i dagsläget ett litet utbud av både service och möteslokaler. Föreningslivet i området är svagt och det saknas långsiktiga förutsättningar för en mötesplats i Fagersjö. Mötesplats Fagersjö finns och drivs av stadsdelsnämnden och innehåller en öppen förskola, parklek, fritidsgård, öppen seniorverksamhet och fritidsbibliotek. Mötesplatsen upplåter även lokaler till föreningslivet men det är i dagsläget få föreningar som nyttjar lokalen. Hela lokalen är i stort behov av underhåll och delar av fastigheten är i dagsläget avstängd med anledning av omfattande renoveringsbehov. Under 2025 har nämnden inlett dialog med AB Familjebostäder som äger fastigheten samt andra berörda nämnder i staden som har eller kan tänkas ha behov av tillgång till lokalen. Detta i syfte att hitta långsiktiga förutsättningar för mötesplatsen.

Att få stöd och kunna ta del av kommunens service är grundläggande för delaktighet och tillit. Idag har nämnden begränsade förutsättningar att möta medborgare i ett medborgarkontor. Medborgarkontoret är placerat i förvaltningens reception. Receptionen är inte så stor och fungerar både som förvaltningen och socialtjänstens reception och vilket ytterligare förstärker utmaningarna i att ge alla typer av besökare en trygg upplevelse av god service och vägledning.

Gemensam analys

Farsta stadsdelsnämnd har ett upparbetat samarbete med Polisen inom ramen för samverkansöverenskommelsen (SÖK). Polisen konstaterar bland annat att Fagersjö är en isolerad och socioekonomisk utsatt plats och att det där finns förutsättningar för att etablera parallella samhällsstrukturer som i högre utsträckning styrs av kriminella. Enligt polisen behövs en hög närvaro av aktörer som företräder rättsstatens principer och som kan arbeta uppsökande, uthålligt och tålmodigt genom att bygga lokalt engagemang och egenmakt hos

lokalbefolkningen framförallt hos barn och unga. Därtill bör mer resurser avsättas för att öka flöden till Fagersjö av individer som inte bor där.

För att skapa samhörighet och stärka områdets kollektiva förmåga är det viktigt med mötesplatser som riktar sig bredare än enbart mot barn i skolåldern och här utgör mötesplats Fagersjö en viktig resurs. För att säkra mötesplatsens verksamhet och skapa möjligheter för utveckling behöver en långsiktig och ändamålsenlig lokalförsörjning säkras.

Medborgarkontoret har identifierats av både besökare och medarbetare som ett område med utvecklingspotential för att bättre kunna möta alla Farstabor. En större, mer tillgänglig, öppen och välkomnande lokal med förbättrad struktur och tydligare uttalad funktion kan göra det lättare för invånarna att söka upp medborgarkontoret och få vägledning i samhällsfrågor, stöd vid myndighetskontakter och tillgång till förvaltningens lokala service och bistånd. Ett utvecklat medborgarkontor kan spela en central roll som första linjens socialtjänst i samband med övergång till ny socialtjänstlag men också för att skapa delaktighet bland medborgarna.

Gemensamma strategiska prioriteringar

- Arbetet med att skapa förutsättningar för att bygga tillit till stadens verksamheter och inom lokalsamhället behöver stärkas, i synnerhet i Fagersjö. Det prioriterat att de nämnder och bolag, som pekas ut i kommunfullmäktiges budget för 2026, tar ett gemensamt ansvar för att skapa förutsättningar för att bygga kollektiv förmåga i Fagersjö genom att tillsammans ta fram en långsiktig och hållbar plan för mötesplatsen. En annat viktigt behov är att utveckla medborgarkontoret i Farsta, till exempel inom befintligt hyresavtal med socialnämnden. Utformning ska ske i dialog med Farstaborna.
- Jobba tillsammans inom SÖKen samt stärka arbetet med platssamverkan och kollektiv förmåga i Fagersjö och Farsta strand.

2.6 Miljö och klimat

Redogörelse/Ingångsvärden

Effekterna av klimatförändringar blir allt mer påtagliga i stadsdelsområdet. Torka, stormar och stora mängder blötsnö ger trädskador för mångmiljonbelopp. Efterverkningarna av snöfall 2022 och stormar 2025 belastar fortfarande nämndens verksamhet där arbetet med att ta bort rishögar och återställa skadade träd och markytor fortsatt pågår. Längre torrperioder medför också större behov av bevattning av träd vilket belastar nämndens budget.

Värmeöar kallas de platser där strålningstemperaturen vid markytan överstiger 35 grader. I Farsta syns den till ytan största värmeön vara lokaliserad vid Gubbängens sportfält. Övriga värmeöar kan vara idrottsplaner och vissa områden av bebyggelse. Nämnden genomför klimatanpassningsåtgärder i verksamheterna såsom uppförande av markiser och solsegl. Nämnden arbetar mot målet att öka krontäckningsgraden i syfte att skapa en bättre robusthet mot framtida värmeböljor. Det finns dock flera praktiska och ekonomiska utmaningar med att leva upp till trädmålet.

Andelen ekologiska inköpta livsmedel har ökat något för 2025 jämfört med föregående år men nämnden uppnår fortfarande inte målet. Inom förskolan har man bland annat utvecklat

nätverket för hållbara måltider för att stärka kockarnas kompetens inom bland annat ekologisk och klimatsmart mat samt matsvinn. Standardiserade inköpslistor används inom förskolan och äldreomsorgen men det finns vissa utmaningar då en del baslivsmedel inte finns som ekologiska alternativ samt att tillgången till ekologiska alternativ skiftar över tid.

Gemensam analys

Implementeringen av miljöprogrammet kommer intensifieras under planperioden. Verksamheternas inköp utgör en betydande del av nämndens miljö- och klimatpåverkan. Nämnden kommer därför prioritera att utveckla arbetet med medvetna inköp samt att förebygga uppkomst av avfall, återbruk och återvinning.

Inköp och upphandling

Det är en stor utmaning att minska miljö- och klimatpåverkan från inköp i nämndens verksamheter. De upphandlingar som staden och nämnden genomför samt de inköp nämnden gör är betydelsefulla för att uppnå majoriteten av miljöprogrammets mål. Därför behöver avtalat sortiment och utbud i större utsträckning avspeglar målsättningar i miljöprogram och andra styrdokument såsom målet om 70 procent ekologiska livsmedel. Vidare behöver det finnas lättanvända system för att planera miljösmarta inköp samt att följa upp inköp. Det behövs till exempel information om klimatpåverkan för alla artiklar.

Behov av kompetensutveckling

En central förutsättning för att nå stadens miljömål är att medarbetare har kompetens om bland annat miljösmarta val vid inköp. Här ser nämnden behov av fler centrala utbildningar som med fördel kan arrangeras av fackförvaltningar och stadsledningskontoret.

Klimatinvesteringar och klimatanpassning

För att minska klimatpåverkan och förbättra stadens motståndskraft mot ökade klimatförändringar ser nämnden fortsatt behov av att genomföra klimatinvesteringar såsom införskaffande av källsorteringskärl, cyklar, fördröjning av dagvatten och markiser.

Biologisk mångfald

Nämnden fortsätter att bevara och öka den biologiska mångfalden i parker, grönområden och naturreservat för att minska effekterna av klimatförändringarna och bidra till att upprätthålla robusta ekosystem. Ett fortsatt systematiskt arbetssätt där nämnden utför åtgärder utifrån de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen är nödvändigt. Från och med 2026 fördelas särskilda medel för trädvård och trädplantering till stadsdelsnämnderna. Nämnden välkomnar dessa medel och bedömer att de är en förutsättning för att kunna sträva mot trädmålet. Det finns dock utmaningar med att hitta platser för nya träd, bland annat intressekonflikter samt den stora mängden ledningar i marken. Ledningar i mark medför dessutom att kostnaderna blir betydligt högre i jämförelse med att plantera på platser där det endast finns jord.

Delaktighet i omställningen

Stadsdelsnämndernas miljö- och klimatarbete ska bedrivas mer utåtriktat och i delaktighet med invånare och civilsamhälle vilket ställer krav på utvecklad extern samverkan samt integrering i nämndens verksamheter. För att underlätta genomförandet ser nämnden behov av stöd från miljönämnden i det lokala omställningsarbetet med bland annat kommunikationsmaterial som nämnden kan använda i dialog med invånare och föreningar

och utbildningsinsatser. Det skulle även vara ett stöd om miljönämnden skulle kunna bistå med operativa kommunikationsinsatser med fokus på hur invånarna kan vara delaktiga i omställningen på plats i stadsdelen i samband med exempelvis lokala evenemang och firanden som samlar många invånare lokalt.

Källsortering i parker och grönområden

Införande av källsortering på populära platser är viktigt för att skapa goda förutsättningar för farstaborna att delta i omställningen. Genomförandet kommer fortsatt att medföra kostnader för stadsdelsnämnderna för att möjliggöra måluppfyllelse enligt avfallsplanen och möta gällande lagstiftning. Kostnaderna består av inköp av kärl, transporter av avfall och arbetstid för sortering av olika fraktioner. I dagsläget saknas leverantör för transport av källsorterat material och avfall från kommunaltekniska ytor till Stockholm Vatten och Avfalls anläggning. Här vore det önskvärt om det kunde tas fram ett gemensamt avtal som alla stadsdelsnämnder kan avropa från.

Strategiska prioriteringar

- Utveckla arbetet med medvetna inköp samt att förebygga uppkomst av avfall, återbruka och återvinna avfall.
- Förbättra förutsättningarna för invånarnas delaktighet i omställningen genom att säkerställa lättillgängliga möjligheter till källsortering i stadsmiljön

3 Planeringsförutsättningar för nämndens verksamhetsområden

3.1 Förskoleverksamhet

Nuläge, utveckling och trender

Stockholm stad räknar i prognoser med fortsatt minskning av barn i förskoleålder, vilket är en direkt följd av det minskade barnafödandet. I Farsta kommunala förskolor har barnantalet minskat med 6,8 procent medan inskrivningsgraden har ökat.

2025 års förskoleundersökning, visade ett helhetsomdöme som stigit med en procentenhet från 2024 till 2025. Samtliga indikatorer utom en (gällande information om mat) höjdes eller ligger på samma nivå som 2024. Farsta ligger dock lägre än Stockholm stad som helhet. Resultaten förväntas öka de kommande åren bland annat i och med en förstärkt systematik kring kommunikation med vårdnadshavare, deltagandet i Ifous-programmet *Förskolebarns förändrade kunnande* och satsning på språkutveckling.

Likvärdig förskola

Det gemensamma temat Barns röster i ett hållbart Farsta, ett resultat av samarbetet med Ifous i programmet Hållbar förskola, har gett förskolorna en riktning med fokus på social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.

Under 2025 gick förskolan in i ett nytt Ifous-program, Förskolebarns förändrade kunnande. Det treåriga Ifous-programmet syftar till att utveckla metoder för att följa och stötta varje barns utveckling och lärande i den dagliga undervisningen och stärka barnens emotionella, sociala och kognitiva förmågor. Varje förskola utbildas i ny utvecklings- och kognitionsvetenskap för att kunna bedriva evidensbaserade undervisningsmetoder anpassade

till förskolans styrkor och utvecklingsbehov. Det systematiska kvalitetsarbetet kommer att stärkas i och med att pedagogerna utvecklar sina kompetenser i dokumentation och analys av varje barns utveckling och lärande.

Omvärldsfaktorer och utmaningar

Befolkningsprognos

Enligt befolkningsprognosen kommer antal barn i åldern 1-5 år att sjunka i stadsdelsområdet fram till år 2033. Störst minskning förväntas ske i stadsdelarna Gubbängen, Hökarängen och Svedmyra. Larsboda är det enda tillväxtområdet i prognosen under de närmaste åren och det är där och i Sköndal (från år 2030) som den enda ökningen förväntas ske fram till år 2034. Barnantalet i Tallkrogen prognostiseras ligga på en jämn nivå under hela prognosperioden.

Tre förskolor har stängts under åren 2025 - 2026. Utmaningen är att anpassa organisationen utifrån ett skiftande barnantal, främst vad gäller lokaler och bemanning; att hålla i kvalitet och kompetens till en framtida ökning. I stadsdelen Larsboda öppnar förskolan Klockelund under 2026.

Marknadsföring av kommunala förskolor

Förskolan satsar framåt på att marknadsföra sig för att stärka den kommunala förskolans varumärke och synlighet. Förskolan behöver utveckla en sammanhållen strategi för att öka kännedom, förtroende och attraktivitet för de kommunala förskolorna i Farsta. Strategin ska lyfta kvalitet, trygghet, kompetens och likvärdighet som kännetecken för den kommunala verksamheten.

Kompetensförsörjning

Enligt Skolverkets lärarprognos förväntas en omfattande och långvarig brist på förskollärare med ett rekryteringsbehov på 7 000 personer i Stockholm under perioden 2024–2038. Farsta stadsdelsnämnd har ännu inte märkt av en förändring. Det minskande barnantalet har bidragit till att personalstyrkan är fullt tillräcklig med tillsvidareanställd personal och färre vikarier än tidigare. Vid ytterligare minskat barnantal kommer personalsituationen med både förskollärare och barnskötare bli mer problematisk och övertalighet kan uppstå. Utmaningen ligger i att behålla personal trots minskade barngrupper, för att inte i framtiden få svårt att rekrytera främst förskollärare.

Nationellt kvalitetssystem

Skolmyndigheten har tagit fram ett nationellt kvalitetssystem i syfte att skapa en samling om det som är betydelsefullt för en likvärdig utbildning av hög kvalitet och arbetet pågår att ta fram kvalitativa mått för kvalitet i förskolan.

Program för barnhälsa

Kommunfullmäktige förväntas under våren besluta om Stockholms stads program för barnhälsa. Programmet har målet att minska skillnader i barns livsvillkor samt främja deras fysiska, psykiska och sociala välbefinnande. Farstas kommunala förskolor implementerar programmet och stärker därmed barnens välbefinnande genom hälsofrämjande arbete; ett systematiskt och inkluderande arbete med en helhetssyn på barnens fysiska och psykiska behov. Genom fördjupad samverkan med socialtjänsten och andra aktörer skapas gemensamma insatser som stärker barnens hälsa, med särskilt fokus på kost, rörelse, psykisk

hälsa och socialt välbefinnande.

Långsiktig planering

För att möta förändrade demografiska förutsättningar och säkerställa en långsiktigt hållbar förskoleverksamhet behövs en flexibel och robust kapacitetsplanering. Detta omfattar både anpassning av den egna förskolestrukturen och samtidigt ha beredskap att ta emot barn från fristående verksamheter som kan komma att avvecklas. Parallellt krävs riktade insatser för att stärka kompetensförsörjningen i en tid då färre utbildar sig till förskollärare.

För planering av förskoleplatser innebär det att undvika att bygga in sig i en för liten kapacitet, ha flexibilitet att skala upp igen, följa demografiska prognoser noggrant och att planera för att fristående förskolor kan försvinna i nedgången men återkomma i uppgången.

Förändringar i kapacitet får inte påverka en trygg, stimulerande och utvecklande miljö där barnens lärande, hälsa, lek och sociala utveckling står i centrum. Det får inte heller påverka förskolans utveckling inom det systematiska kvalitetsarbetet. Det innebär att satsningar på pedagogisk utveckling, kompetensförsörjning, hälsofrämjande arbetssätt och systematiskt kvalitetsarbete behöver värnas och prioriteras, även i en period av strukturella förändringar.

Prioriteringar 2027-2029

- Inom det kompensatoriska uppdraget utbilda och följa upp medarbetares kunskaper inom barns psykiska hälsa, barns förändrade kunnande, rutiner för orosanmälningar och barns och pedagogers kunskaper i svenska språket.
- Utveckla det systematiska kvalitetsarbetet mot mer likvärdighet, tydlighet med gemensamma system och tillvägagångssätt, vilket ska ge högre nöjdhet hos medarbetare och vårdnadshavare
- En långsiktig planering som säkerställer kvalitet, likvärdighet och ekonomisk hållbarhet i förskolan, samtidigt som förskolan behåller förmågan att snabbt anpassa sig till förändringar i både barnantal och utbud av platser.
- Utveckla en sammanhållen strategi för marknadsföring som ska öka kännedom, förtroende och attraktivitet för de kommunala förskolorna i Farsta.

3.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Nuläge, utveckling och trender

Ett lågt barnafödande de senaste åren och ett fortsatt förväntat lågt barnafödande under de kommande åren medför att antalet barn i åldrarna 6–15 år generellt sett minskar i staden. I Farsta minskar åldersgruppen 1–5 år fram till 2030 för att därefter öka till 2034. Åldersgruppen 6–9 år ökar något de första prognosåren fram till och med 2027 och minskar därefter. Åldersgruppen 10–12 år minskar under hela prognosperioden. För 13–15 åringarna är den generella trenden en minskning med några undantag för vissa år. Den äldsta åldersgruppen 16–18 år ökar fram till och med 2028 och minskar därefter.

Årets brukarundersökningar vid nämndens fritidsverksamheter visar att besökarna är mycket nöjda med verksamheten och känner sig trygga när de besöker både fritidsgårdar (96 procent är nöjda och 95 procent är trygga) och parklekar (96 procent är nöjda och 95 procent är trygga). Under 2025 besökte 16 065 ungdomar nämndens fritidsgårdar. Av dem var 55 procent

pojkar och 45 procent flickor. Detta kan jämföras med genomsnittet i staden som för 2024 var 64 procent pojkar och 36 procent flickor. Fritidsgårdarna i Farsta lockar med andra ord en större andel flickor än i staden som helhet.

Stockholmsenkäten från 2024 visar att 18 procent av pojkarna och 16 procent av flickorna i årskurs nio i Farsta stadsdelsområde brukar gå på fritidsgård eller träffpunkt. Det är en minskning från 2022 års enkät där 25 procent av pojkarna och 27 procent av flickorna i Farsta uppgav att de brukar gå på fritidsgård. Snittet för staden som helhet var 2024, 20 procent för pojkar och 12 procent för flickor. Det innebär att en större andel flickor i Farsta, än i staden i stort, brukar gå på fritidsgård medan det motsatta gäller för pojkar.

Omvärldsfaktorer och utmaningar

Barn och ungas fritid

Unga från familjer med bättre ekonomiska förutsättningar tenderar att delta i föreningsliv och kulturskola, medan unga i familjer med sämre ekonomiska förutsättningar i högre grad deltar i öppen verksamhet såsom bibliotek och fritids- och ungdomsgårdar. Flickor och pojkar som inte besöker någon form av fritidsverksamhet har generellt sett sämre hälsa och skattar sin livskvalitet lägre (Utredning av Stockholms stads fritids- och ungdomsgårdar, 2021). Nämndens fritidsverksamhet kan därmed sägas ha en viktig roll i att jämna ut villkoren för ungas fritid. Barn och unga befinner sig alltmer i den digitala miljön istället för att besöka verksamheterna samtidigt som verksamheternas möjlighet att finnas och verka där är begränsad.

Ökade lokalkostnader

Nämnden fattade under hösten 2024 beslut om att Fagerlids parklek ska återöppnas och har gett förvaltningen i uppdrag att beställa ny parkleksbyggnad hos fastighetsnämnden. Den nya byggnaden väntas stå klar under sensommaren 2026. Verksamheten blir ett välkommet tillskott men kommer samtidigt att medföra ökade lokal-, personal och driftkostnader. Mötesplats Fagersjö, som i dagsläget inhyser öppen förskola, parklek och fritidsgård, är också i stort behov av renovering, vilket också sannolikt på längre sikt kommer att medföra ökade lokalkostnader för nämnden. I budget 2026 har Farsta stadsdelsnämnd (i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, utbildningsnämnden, AB Familjebostäder samt andra berörda nämnder och bolag) i uppdrag att ta fram en gemensam långsiktig plan för utvecklingen av Mötesplats Fagersjö. Parkleken Nybygget i Gubbängen bedrivs i en byggnad med tillfälligt bygglov som gäller som längst till 2030. Därefter är det enda sättet att fortsätta att bedriva inomhusverksamhet på platsen att uppföra en ny permanent byggnad, vilket också skulle innebära en betydande investering som kommer att belasta nämndens driftbudget.

Om nämnden, utifrån ökande lokalkostnader, behöver prioritera mellan de olika verksamheterna ligger det nära till hands att, med utgångspunkt i ovan nämnd utredning av stadens fritidsgårdar, prioritera att satsa på öppna fritidsverksamheter i de områden där det bor en större andel familjer med mindre ekonomiska resurser. Dessa återfinns exempelvis Fagersjö och Farsta strand.

Verksamheter för barn i mellanstadieålder

Från och med halvårsskiftet 2025 blev fritidsklubbarna som drivs av utbildningsnämnden

avgiftsfria. Verksamheten riktar sig till delvis samma målgrupp som stadsdelsnämndens parklekar. Utbildningsnämnden konstaterar i sin verksamhetsberättelse 2025 att inskrivningsgraden på fritidsklubbarna har ökat efter förändringen. Under 2025 hade utbildningsnämnden även i uppdrag att ”i samråd med stadsdelsnämnderna, idrottsnämnden och kulturnämnden, utreda och föreslå åtgärder för hur stadens verksamheter för barn i mellanstadieålder kan samverka och komplettera varandra bättre för att säkerställa meningsfull och vuxenledd fritid under och efter skoltid”. Nämnden konstaterar att det är positivt att inskrivningsgraden på fritidsklubbarna ökat men efterlyser resultatet av utredningen för att staden gemensamt ska kunna ta ett helhetsgrepp och tydliggöra vad som blir parklekarnas huvudsakliga uppdrag när allt fler mellanstadiebarn deltar i fritidsklubbarna.

Vidareutbildning fritidsledare parklekspersonal

I budget 2026 har kulturnämnden i uppdrag att i samråd med arbetsmarknadsnämnden utreda förutsättningar, behov och former för att skapa tydliga vidareutbildningspaket för stadens fritidsledare och parklekspersonal i syfte att höja andelen personal med relevant utbildning. Nämnden välkomnar uppdraget men vill passa på att lyfta att en förutsättning, för att få genomslag för utbildningssatsningen, är att personalen kan delta i den på arbetstid. Det innebär i sin tur att det behöver tas fram en plan för hur verksamheten ska kunna fortgå när delar av personalen är bort på utbildning.

Prioriteringar 2027-2029

- Ta fram en plan samt underlag för prioritering av hur fritidsverksamheten ska organiseras när lokalkostnaderna ökar samt anpassa verksamheten efter långsiktigt minskande antal barn i åldrarna 6–15 år.
- Fortsätta utveckla samverkan med föreningsliv och andra nämnder som utbildnings-, idrotts- och kulturnämnderna för att stärka utbudet av fritidsaktiviteter för barn och unga.

3.3 Äldreomsorg

Nuläge, utveckling och trender

Enligt Stockholms stads senaste befolkningsprognos, väntas antalet personer över 65 år och äldre öka stort inom Farsta stadsdelsområde. Fram till 2030 prognostiseras åldersgruppen öka med 1500 personer och till 2040 med 4120 personer, vilket innebär en ökning med 41 procent. Fram till 2050 förväntas antalet personer över 65 år att öka med ytterligare 2691 personer, vilket innebär en total ökning med 68 procent från 2024 till 2050. Utgångspunkten för äldreomsorgens verksamheter i Farsta stadsdelsområde är att en större andel av befolkningen blir äldre och lever längre, vilket betyder att verksamheterna årligen möter en större målgrupp med mer komplexa behov. Omsorgsbehoven uppstår samtidigt längre ner i åldrarna och blir mer omfattande som ett resultat av socioekonomiska faktorer som en större andel ensamhushåll och fler individer med samsjuklighet som psykisk ohälsa och beroendesjukdom än genomsnittet i staden.

Demografiska påverkansfaktorer för omsorgsbehovet hos äldre inom Farsta stadsdelsområde återspeglar ett större omsorgsbehov än hos stadens äldre i genomsnitt. Andelen invånare 65

år-79, i relation till befolkningen, med biståndsbedömda insatser var i december 2025 19,9 procent att jämföra med stadens genomsnitt på 16,4 procent. Detta samtidigt som stadens prognoser för att beräkna behov av äldreomsorg främst utgår från utvecklingen i åldersgruppen 80 år och äldre. För att skapa mer träffsäkra behovsprognoser ser Farsta stadsdelsnämnd ett behov av att inkludera hälsoutvecklingen hos både nuvarande och kommande äldre i beräkningarna, eftersom en högre ohälsa sannolikt leder till ett större och tidigare omsorgsbehov.

Vid utgången av år 2025 vad antalet personer i behov av heldygnsomsorg 522, med ett genomsnitt för året som helhet på 512 platser.

Omvärldsfaktorer och utmaningar

Ett större omsorgsbehov för yngre-äldre (65–79 år) än i staden i genomsnitt ger budgetmässiga utmaningar för stadsdelsnämnden då kostnaderna för denna grupp motsvarar nivån för äldre-äldre (80 år eller äldre). Se mer under avsnittet *”Sammanfattande ekonomisk analys”*.

Ny socialtjänstlag och arbete med god och nära vård

Omställningen till ny socialtjänstlag pågår, med inriktning på att arbeta mer förebyggande och för ökad tillgänglighet, bland annat genom att erbjuda fler insatser utan behovsprövning. Omställningen till god och nära vård och omsorg hänger samman med den nya socialtjänstlagen. Välfungerande samverkan mellan kommun och Region Stockholm krävs för att omställningen ska lyckas men utmaningar i samverkan är olika organisationsstrukturer och lagstiftningar. Det är av betydande vikt att staden och Region Stockholm kommer överens om rutiner och riktlinjer för hur egenvård ska hanteras i respektive verksamhet. Detta för att tydliggöra ansvarsfördelningen i samverkan så att den personcentrerade vården och omsorgen kan säkerställas.

Behovet av mer avancerad hälso- och sjukvård samt omvårdnad ökar på vård- och omsorgsboendena. Särskilda målgrupper inom äldreomsorgen fortsätter att öka, grupper som kräver anpassade och tillgängliga boendeformer. Äldre med flera eller svåra sjukdomstillstånd tex. personer i respiratoriska tillstånd. Här behövs mycket medicinskt teknisk utrustning och kompetens. Personer med försämrad psykisk hälsa i kombination med beroendeproblematik är ett annat exempel på grupper som ökar. Omställningen till god och nära vård samt förändrade behov av hälso- och sjukvård, kan medföra ett ökat behov av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. En god, säker och modern hälso- och sjukvård innebär även att följa den snabba utvecklingen inom vård, teknik och digitalisering. Detta ställer ökade krav på utrustning, utbildning och strategisk kompetensförsörjning.

Målgrupp med komplexa behov

Då allt fler multisjuka äldre bor hemma längre finns behov av en tydlig gränsdragning i ansvarsfördelningen mellan staden och Region Stockholm vad avser avancerad geriatrisk vård. Samverkan behöver hanteras, utvecklas och följas upp på fastställda nivåer inom gällande överenskommelser och avtal för att skapa tydlighet och likställighet. Gränsdragningarna är otydliga då överenskommelserna tolkas olika framför allt gällande egenvård och SIP.

Både hemtjänst och vård- och omsorgsboenden möter en större andel komplexa ärenden. Fler individer än tidigare överförs från verksamhetsområde funktionsnedsättning och individ- och familjeomsorgen till äldreomsorgen. Nämnden ser det som nödvändigt att denna överföring beaktas i budgetprocessen. Den psykiska hälsan hos äldre försämrats vilket ställer högre krav på både utförarverksamheter och beställarenheten. Det kommer behövas en ökad kompetens inom psykisk hälsa i kombination med geriatrik inom verksamheterna. Antalet komplexa ärenden har även ökat och utifrån detta krävs en nära samverkan med regionen. Sårbara grupper fortsätter att öka, såsom äldre med beroendeproblematik, psykisk ohälsa och kognitiv nedsättning. Det förebyggande arbetet blir än mer viktigt för dessa sårbara grupper.

Inom ramen för det förebyggande arbetet finns äldrelots och äldreкуратор som genom intern och extern samverkan arbetar med hälsofrämjande och uppsökande insatser för att säkerställa att fler äldre mår bra och kan bo hemma längre, bland annat med fokus på att bryta ofrivillig ensamhet och ett utvecklat anhörigstöd.

Systematiskt kvalitetsarbete

Löpande utveckling och digitalisering av arbetssätt är fortsatt prioriterat. Införande av välfärdsteknik, prioriteras för att öka trygghet, självständighet och delaktighet för äldre.

För att säkerställa likställighet i bedömningen av verksamheternas sammantagna strukturkvalitet anser Farsta stadsdelsnämnd att verksamhetsuppföljningar bör utföras av äldreförvaltningen istället för att stadsdelsnämnderna. Vidare ser nämnden ett behov av att kommunfullmäktige flyttar uppföljningsfokus från Socialstyrelsens brukarundersökning till kvalitetsuppföljning på individnivå. Detta då det senare bedöms som en mer tillförlitlig mätmetod när andelen svarande går ner samtidigt som andelen som besvaras av enbart annan än den äldre ökar.

Kompetensutveckling- och försörjning

Rekryteringsbehovet inom äldreomsorgen är och kommer att förbli stort. För att säkra kompetensförsörjningen finns behov av ett stadsgemensamt arbete för att höja statusen på och skapa attraktionskraft kring omvårdnadsyrken och inom kommunal hälso- och sjukvård. Utmaningarna består i att rekrytera legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal samt omsorgspersonal med gymnasial vård- och omsorgsutbildning med erforderliga kunskaper i svenska samt att motivera till språk- och yrkesutbildning för redan anställd personal. Nämnden ser behov av ökade resurser i form av vikarieersättning för att möta behovet av kontinuerlig kompetensutveckling inom relevanta områden. För att möta utmaningen med kompetensförsörjning krävs bland annat nya arbetssätt, välfärdsteknik och digitala verktyg samt att tillvarata och utveckla kompetensen hos de befintliga medarbetarna. Behovet av kompetens inom hantering av mer avancerad medicinteknisk utrustning inom den kommunala hälso- och sjukvården tenderar att öka.

Den 1 juli 2026 föreslås ny lagstiftning om språkkrav för personal i äldreomsorgen att träda i kraft. Flera språkutvecklande insatser genomförs sedan flera år tillbaka, men behovet kommer fortsatt finnas av fortsatt utveckling av hållbara strukturer för lärande och stärkt språkförmåga genom språkombud med stöd av bland annat förvaltningens språkombudsutbildare.

Inom Europeiska sociala fonden, ESF-projektet *Kompetensutveckling i äldreomsorgen*, har ett

arbetsplatsnära lärande vid kliniskt träningscentrum, med stöd av både vård- och svensklärare, gett goda resultat. För att möta kompetensutvecklingsbehoven i äldreomsorgen behövs en långsiktig stadsövergripande planering genom flera regionala kliniska träningscenter där medarbetare kontinuerligt kan fortbilda sig i en autentisk miljö. Lärandet bör ha en tydlig koppling till det dagliga arbetet och ledas av yrkeslärare och lärare i svenska som andra språk (SVA) tillsammans, som ser till de individuella kompetensutvecklingsbehoven. Inom ramen för stadens strategiska arbete behöver erfarenheter från det under året avslutade ESF-projektet *Kompetensutveckling inom äldreomsorgen* omhändertas.

För att vara en attraktiv arbetsgivare behöver det finnas karriärs- och utvecklingsmöjligheter för enskilda medarbetare och möjlighet till exempelvis differentiering av arbetsuppgifter. Specialisering inom områden som till exempel demens, psykiatri, beroende och skadligt bruk samt palliativt förhållningssätt och vård behöver fortsatt stärkas inom verksamheterna. Inom hemtjänsten finns behov av att utveckla specialistteam inom kompetensområdena beroende och psykiatriska diagnoser. Ett led i detta arbete är att nämndens verksamheter deltar i de av äldreförvaltningen erbjudna utbildningar i psykisk hälsa respektive skadligt bruk och beroende.

Vidare följer nämnden utvecklingen av de utökade lönekraven för arbets- och uppehållstillstånd som kan påverka kompetensförsörjningen. Regeringen har fått mandat att undanta vissa bristyrken från dessa höga lönekrav. Ska redovisas i mars 2026.

Den nya lagstiftning som möjliggör för rekryterande chef att efterfråga utdrag ur misstanke- och belastningsregistret välkomnas av verksamheterna, som gärna ser att det även ska vara möjligt att löpande efterfråga utdrag från redan anställd personal.

Prioriteringar 2027-2029

- Kompetensutveckling- och försörjning ska prioriteras genom långsiktiga satsningar som stärker omsorgsyrkens attraktivitet, med stöd av förvaltningens språkbudsutbildare och äldreförvaltningen, exempelvis via utbildningar i psykisk hälsa, skadligt bruk och beroende samt Äldreomsorgslyftet.
- Främja hälsa och välbefinnande hos seniorer genom förebyggande och uppsökande arbete i intern och extern samverkan bland annat med fokus på att bryta ofrivillig ensamhet.
- En ökad samverkan med Region Stockholm inom omställningen till god och nära vård och en kommunalisering av hemsjukvården bedöms förbättra förutsättningarna för en samordnad vård liksom öka tillgängligheten för vård och omsorg i ordinärt boende.
- Utveckling och implementering av innovativa arbetssätt och digital teknik ska prioriteras. Detta i samarbete med lokalt IT-stöd samt omvärldsbevakning inom vård och digitalisering.

3.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Nuläge, utveckling och trender

Verksamhetsområdet har en växande målgrupp. Fler brukare innebär att behovsbilden blir mer mångfacetterad vilket ställer krav på att öka utbudet av insatser och arbetsmetoder. Behovet

och svårigheten med att finna medarbetare med rätt kompetens kvarstår och nämnden arbetar aktivt med att öka rekrytering av stödpedagoger till arbete inom funktionsnedsättning.

Det råder brist på särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning. Fler boenden behöver byggas, även så kallade profilboenden, bland annat för yngre personer med demens. Andelen äldre med intellektuell funktionsnedsättning växer.

Under 2026 kommer område utförare att utökas då Nordmarksvägens servicebostad och Klockelund servicebostad öppnas för att ge fler möjlighet till boende på servicebostad.

Välfärdsteknik och arbetsmetoder utvecklas i snabb takt och målgrupper med komplexa vårdbehov ökar.

Omvärldsfaktorer och utmaningar

Se avsnittet om omställningsarbetet inför en ny socialtjänstlag under ”*Individ och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri*”.

Boenden och sysselsättning

För att tillgodose behov av platser på gruppboendestäder behövs strategiskt utformade boendekedjor där alternativ till exempelvis serviceboende ska finnas för dem som bedöms klara av att komma vidare i boendekarriären. Tillgången till alternativa boendeformer behöver öka, till exempel behövs fler försöks- och träningslägenheter öronmärkta för denna målgrupp.

Det ekonomiska läget innebär en risk för ökad arbetslöshet som gör det svårare för personer med funktionsnedsättningar att få meningsfull sysselsättning. En del av brukarna behöver ett mer anpassat stöd för att finna ett arbete på öppna arbetsmarknaden eller sysselsättning som ett alternativ till daglig verksamhet. Nämnden ser därför ett behov av att öka internt samarbete med Jobbtorg Stockholm för att kunna ge unga personer med funktionsnedsättning möjligheter till arbete istället för daglig verksamhet när de avslutar anpassad gymnasieskola.

Digitalisering

Personer som får stöd och insatser inom området funktionsnedsättning har behov av att kunna använda digitala verktyg i arbetet och i kommunikation med personal. Digitaliseringstakten behöver öka framöver för att möta såväl brukares som medarbetares behov och förväntningar på digitaliseringens möjligheter men också för att klara kompetensförsörjningsutmaningen.

Stadens nya program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024–2029 kommer vara en viktig del i nämndens övergripande arbete.

Medarbetare och kompetensförsörjning

För att minska andelen arbetade timmar av timavlönade personal i förhållande till samtliga arbetade timmar har en ny bemanningstrategi införts. Resursteam bestående av tillsvidareanställda medarbetare bemannar vid frånvaro, målet är att sänka antalet timanställda. Det finns också ett behov av ett effektivt och smart schemaläggningssystem inom staden för att ge chefer bättre förutsättningar att planera personalresurser utifrån verksamhetens behov.

Det fortsatta arbetet med enhetlig yrkestitulatur bidrar till ökad kvalitet och kompetens. Svårigheten att finna medarbetare med rätt kompetens kvarstår och nämnden arbetar aktivt

med att öka rekrytering av stödpedagoger till arbete inom funktionsnedsättning. Det finns behov av att fortsätta utbilda medarbetare i det pedagogiska ramverket samt att hålla arbetsmetoden levande inom verksamheterna.

Andelen äldre med intellektuell funktionsnedsättning växer. Kompetens om åldrande och demens i kombination med tidigare diagnoser krävs. Ett ökat samarbete med nämndens seniorverksamhet behövs för att målgruppen ska kunna vara fortsatt aktiva.

Prioriteringar 2027-2029

- All personal utbildas enligt enhetlig yrkestitulatur och det pedagogiska ramverket.
- Arbeta med programmet för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024–2029.
- Minska andelen arbetade timmar av timavlönade personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning.
- Förstärka verksamheternas säkerhet och beredskap genom beredskapslager, kontinuitetsplaner, övningar samt tydliga rutiner och arbetssätt

3.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Nuläge, utveckling och trender

Samhällsutvecklingen med gängkriminalitet, dödligt våld och rekrytering av barn och unga till kriminella miljöer skapar otrygghet i samhället och är fortsatt prioriterat arbete under de kommande åren. Behovet av trygghetsskapande insatser är stort och behöver även innefatta arbete på sociala medier och andra digitala arenor, vilket har en hög prioritet. Nämnden har ett omfattande förebyggande trygghetsarbete genom samverkan med bland annat Trefas. I detta arbete har nämnden även sett en ökad andel vuxna personer med en hotbild som önskar att lämna en kriminell livsstil.

Psykisk ohälsa, kriminalitet och missbruk bland barn och unga ställer ökade krav på medarbetarnas kompetens och samverkan med Polismyndigheten och Region Stockholm. Fortsatt planering i vårdkedjan för unga som skrivs ut från placeringar inom statens institutionsstyrelse (SiS) är en utmaning och involverar fortsatt samverkan mellan socialtjänst och polis. En annan utmaning är att rekrytera familjehem och hitta andra placeringar som kan möta barn och ungas vårdbehov, särskilt ungdomar med normbrytande beteende och pågående kriminalitet.

Omvärldsfaktorer och utmaningar

Omställning till ny socialtjänstlag

Arbetet med den nya socialtjänstlagen är långsiktig och förändringar införs successivt med hjälp av statsbidrag fram till 2028. Omställningen bygger på fem övergripande målsättningar:

1. Socialtjänsten ska präglas av tidiga lösningar.
2. Socialtjänsten ska vara lättillgänglig.
3. Socialtjänsten ska utgå från individens behov.
4. Medarbetare ska kunna fokusera på socialt arbete.
5. Socialtjänsten ska vara kunskapsbaserad.

Lagen fokuserar på en mer kunskapsbaserad, förebyggande och jämställd socialtjänst med fokus på tillgänglighet och tidiga insatser som ska bidra till minskat behov och mer omfattande insatser. Omställningen kommer innebära en ökad samverkan med externa aktörer som bland annat polis och civilsamhälle men även internt inom staden.

Den nya socialtjänstlagen innebär nya sätt att organisera socialtjänstens arbete lokalt, regionalt och centralt för att möta invånarnas behov. Under 2027 ska nämnden implementera en väg in för invånare som innefattar bland annat drop-in, rådgivning på plats, teambaserat arbete, lotsning, utökade öppettider och samordnat socialt stöd.

Det finns ett stort behov av fortsatt utveckling av digitala lösningar som samspelar med nya socialtjänstlagens behov kring digitalisering. Till exempel sökbara orosanmälningar, uppföljning, digitala alternativ till en huvudingång, mer närvaro och information på digitala arenor för en ökad tillgänglighet.

Gängkriminalitet och rekrytering av unga till kriminella miljöer

Samhällsutvecklingen med gängkriminalitet, dödligt våld och rekrytering av barn och unga till kriminella miljöer skapar otrygghet i samhället och behöver vara fortsatt prioriterat arbete under de kommande åren. En reform förväntas införas som är av mer repressiv karaktär som till exempel sänkt straffmyndighetsålder och införande av ungdomsfängelser. Det utökade brottsförebyggande ansvaret kan bli kostnadsdrivande beroende på hur staten finansierar de olika lagförslagen. Kunskap om gängkriminalitet och dödligt skjutvåld samt förebyggande insatser behöver öka enligt Stockholms stads strategi för att motverka att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet 2023–2026.

Våld i nära relationer

Arbetet med att upptäcka och förebygga våld i nära relation inklusive hedersrelaterat våld och förtryck är en fortsatt utmaning. En annan svårighet är att nå våldsutövare och motivera dem till förändrat beteende.

Samsjuklighet

En reform av samsjuklighetsdelegationen om bättre samordnad vård och stöd för personer med samsjuklighet kommer förändra verksamhetsområdet beroende. Lagrådsremiss och propositionen förväntas komma våren 2026 och ikraftträdande 2027 där det föreslås att regionen tar över huvudmannaskapet för behandling av skadligt bruk och beroende samt att en översyn över tvångsvård enligt LVM och LPT ska hanteras.

En särskild utsatt grupp inom hemlöshet är kvinnor med missbruk eller komplex psykiatrisk problematik eller samsjuklighet och kräver samverkan för att hitta lösningar för varje enskild individ. Nämnden behöver arbeta mer med personer mot ökad delaktighet i övergång från HVB/boenden till egen bostad med kvalificerat stöd. Arbetet med förstärkt samverkan har mynnat ut i två andra arbetsprocesser, koordinatorsstöd och casemanager (CM).

För att minska det digitala utanförskapet för samsjukliga personer utvecklar nämnden arbetet med en digital lots.

Hållbar arbetssituation för socialtjänstens medarbetare

Stockholm stads handlingsplan för en hållbar arbetssituation inom socialtjänsten med fokus på en god arbetssituation, kompetens och utvecklingsmöjligheter, gott ledarskap, digital

utveckling och innovation kommer att utgöra ett stöd de närmsta åren. Det är viktigt att kunna attrahera och behålla medarbetare till exempel genom att erbjuda kompetenshöjande insatser för erfarna medarbetare. Arbete med frågor som rör hot och säkerhet för medarbetare och chefer inom socialtjänstens samtliga verksamhetsområden ska prioriteras.

Prioriteringar 2027-2029

- Omställningsarbete med ny socialtjänstlag
- Digital utveckling för att bidra i utvecklingen till ny socialtjänstlag
- Arbetet i enlighet med Stockholms stads strategi för att motverka att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet 2023–2026
- Fortsatt arbete med Trefas
- Nämnden ska undersöka möjligheterna till ett samarbete inom region östra söderort vad gäller att bredda erbjudandet av anhörigstöd till barn.

3.6 Stadsmiljöverksamhet

Nuläge, utveckling och trender

Nämnden bedriver idag tre stora parkinvesteringsprojekt i olika skeden; Farsta strandpark, Aktivitetspark Farstaängen och Sunnanäng (tidigare Hästhagsparken). För den kommande flerårsplaneperioden föreslås Farstaängen och Farsta strandpark att fortsätta. Majrosskogen föreslås starta 2029 och genomförs därefter i etapper. Sunnanäng färdigställs under 2026.

Medborgarundersökningen 2025 visar att 71 procent är nöjda med skötsel och städning av park och grönområden. Trenden är positiv och andelen har ökat från 69 procent år 2024. Även den upplevda tryggheten i parker och grönområden har ökat från 67 procent år 2024 till 76 procent år 2025. Andelen som upplever att de är delaktiga i utvecklingen av parker, lekplatser och parklekar har minskat något från 23 procent år 2024 till 21 procent år 2025.

Antalet inkomna synpunkter och klagomål på stadsmiljön har ökat de senaste åren. Sedan 2022 har de mer än fördubblats från 1650 till 3582. Ökningstakten har dock mattats av något under det senaste året. Ökningen beror bland annat på att allmänheten i ökad utsträckning använder sig av Tyck till-appen.

Omvärldsfaktorer och utmaningar

Parkdrift i egen regi

Den 1 oktober 2026 ska stadsdelsnämnden övergå till parkskötsel i egen regi. Parallellt pågår motsvarande förberedelser och implementering i sju andra stadsdelsnämnder, ytterligare stadsdelsnämnder utreder frågan. Två nämnder har redan tagit över driften i egen regi. I samband med detta ser nämnden ett behov av en stadsövergripande stödfunktion som kan bidra med samordning och kompetens för att övertagandet och den framtida driften ska bli så effektiv som möjligt. Nämnden upplever utmaningar med att på egen hand driva frågor som kräver ytterligare utredning, exempelvis digitaliserade kartsystem, schemaläggningssystem, upphandlingar, arbetsmiljörutiner och beredskapsfrågor och ser att detta borde kunna hanteras på ett mer effektivt sätt än att varje stadsdelsnämnd ska hitta sina egna lösningar.

Ökat antal parkbesökare och ett förändrat klimat ställer nya krav på parker

Antalet Farstabor och andelen bebyggd yta i stadsdelsområdet kommer att öka. Enligt befolkningsprognos 2025 kommer Farstas befolkning öka från 62 845 år 2025 till 69 322 år 2034. Det ger ett ökat tryck och slitage på befintliga grönytor. Park- och grönområdena ska samtidigt klara av att bära flera funktioner parallellt som omhändertagande av dagvatten, ökad biologisk mångfald, ytor för spontanidrott, plats för möten med mera. För att klara av alla dessa uppdrag behöver nämndens investerings- och driftsbudget öka i takt med nybyggnation och utökade uppdrag.

Vattenposter

I kommunfullmäktiges budget för 2026 finns ett uppdrag att stadsdelsnämnderna, i samarbete med trafikinämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB, succesivt ska sätta upp dricksvattenfontäner i hela staden. Nämnden har tidigare satt ut vattenpollare i vissa parker där det är möjligt att dricka eller fylla en vattenflaska. Dessa är dyra att anlägga och installeras i parker i samband med större parkinvesteringar. Stadens vattentaxa har höjts avsevärt vilket medför höga kostnader för stadsdelsnämnden och en utmaning med att bibehålla de vattenpollare som finns idag och en än större utmaning med att sätta upp nya.

Behov av samordning kring dumpning, tjuvtippar med mera

Det finns ett antal områden där behovet av stadsgemensam samordning är stort. Det rör framför allt illegala boplatser och tjuvtippar där ökade avgifter för återvinning lett till fler tjuvtippar. Detta orsakar stora återkommande kostnader för stadsdelsnämnden. Nämnden ser ett behov av en stadsövergripande samordning av frågorna där en aktör (exempelvis trafikinämnden) får i uppdrag att ta ett helhetsgrepp kring förebyggande metoder, kommunikationskampanjer med mera.

Tydligare rutiner för grönkompensation och driftkalkyler för parkmark

Nämnden efterlyser tydligare riktlinjer, nyckeltal och uppföljning kring arbetet med grönkompensation. Vid investeringar i anläggningar i parkmark i samband med exploateringsprojekt vore det önskvärt med driftkalkyler för att bättre synliggöra kommande kostnader för stadsdelsnämnderna avseende anläggningar i parkmiljö.

Garantiskötsel

En förutsättning för att stadsdelsnämnden ska kunna ta över ansvaret för nya parker som anläggs inom ramen för exploateringsprojekt är att garantiskötseln följs upp av exploateringskontoret och att parkytorna är väl etablerade vid övertagandebesiktning. Nämnden ser ett behov av förlängd tid för garantiskötsel bland annat utifrån fler och längre torrperioder på grund klimatförändringar.

Prioriteringar 2027-2029

- Omställningen till drift av park- och naturmark i egen regi.
- Skapa mångfunktionella parker och naturmark som kan möta flera krav och funktioner samtidigt.

3.7 Ekonomiskt bistånd

Nuläge, utveckling och trender

Antalet aktuella hushåll med ekonomiskt bistånd har ökat något. Andel vuxna invånare med

långvarigt behov av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare har dock legat kvar på samma nivå under året. Andel barn i familjer med ekonomiskt bistånd ökar men ligger under årsmålet på två procent men det finns dock en oro för det fortsatta ekonomiska läget i samhället.

Omvärldsfaktorer och utmaningar

Se avsnittet om omställningsarbetet inför en ny socialtjänstlag under *”Individ och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri”*.

Ökningen av andel personer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd har avstannat och har under 2025 legat kvar på ungefär samma nivå löpande under året, nämnden bevakar om det är en ihållande trend eller om det är början på ett ljusare konjunkturläge.

Den 1 juli 2026 träder det nya aktivitetskravet i kraft, vilket innebär ett utökat arbete med att organisera och arrangera heltidsaktiviteter för personer med ekonomiskt bistånd. Detta kommer kräva mer resurser och intern samverkan inom staden, särskilt med Arbetsförmedlingen och Jobbtorg Stockholm.

Personer som har språksvårigheter eller som lever i ett digitalt utanförskap får svårare att använda digitala tjänster för att ansöka om ekonomiskt bistånd. För att möta upp dessa behov har nämnden utvecklat en ny insats med digital lots genom ett projekt.

Prioriteringar 2027-2029

- Utveckling av arbetssätt för personer med långvarigt ekonomiskt bistånd genom samverkan med Jobbtorg Stockholm.
- En förändring inom försörjningsstödet, aktivitetskravet införs under 2026 som innebär sysselsättningskrav för ekonomiskt bistånd och kommer leda till att behovet av arbetsförberedande insatser ökar.
- Utveckla det teambaserade arbetssättet i linje med ny socialtjänstlag
- Utveckla samverkan med Region Stockholm, Arbetsförmedlingen och Jobbtorg Stockholm.

3.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Nuläge, utveckling och trender

Uppdraget med Stockholmsjobb flyttades under 2023 över till arbetsmarknadsnämnden vilket betyder att stadsdelen inte har rådighet över vilka och hur många personer som beviljas insatsen. Arbeta pågår med att strukturera upp arbetet och öka antal arbetstillfällen.

Omvärldsfaktorer och utmaningar

Se avsnittet om omställningsarbetet inför en ny socialtjänstlag under *”Individ och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri”*.

Nämnden ser ett behov av att utöka våra egna arbetsförberedande insatser för personer som står långt från arbetsmarknaden och som ännu inte omfattas av Jobbtorg Stockholm och som kommer påverkas av det aviserade aktivitetskravet.

Prioriteringar 2027-2029

- Utveckla nämndens egna arbetsförberedande insatser för att kunna börja på Jobbtorg Stockholm och komma närmare jobb eller studier.
- Utveckla samverkan med arbetsmarknadsnämnden gällande insatsen stockholmsjobb för att utöka antal platser till nämndens invånare.

3.9 Övrigt**Inköp och upphandling****Nuläge, utveckling och trender**

Nämndens beställarkompetens bedöms ha ökat det senaste året, det gäller inte minst avtalsförvaltning och vikten av att bedriva en aktiv avtalsuppföljning i syfte att förebygga, upptäcka och hantera avvikelser, fel och brister inklusive välfärdsbrottslighet. Beställarkompetensen behöver dock fortsatt utvecklas och säkerställas och framför allt på lokal nivå inom nämndens olika verksamhetsområden.

Omvärldsfaktorer och utmaningar

För att klara av att ställa rätt sociala och miljömässiga krav i upphandlingar och därmed bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål är nämnden i behov av stöd i form av till exempel utbildning, konsult hjälp för att ställa adekvata krav vid upphandling och att avropa varor och tjänster som kan bidra till att stadens mål uppnås. I linje med det är det exempelvis önskvärt att avtalat sortiment och utbud i större utsträckning avspeglar målen i stadens miljöprogram. Det bedöms även angeläget att det finns lättanvända system för att planera miljösmarta inköp samt att följa upp inköp. I sammanhanget underlättar det om det finns information om exempelvis miljöpåverkan för samtliga upphandlade artiklar. Saknas miljömärkta varor i stadens centrala och gemensamma upphandlingar bedöms det svårare för nämnden att bidra till stadens måluppfyllelse.

Nämnden har noterat att serviceförvaltningen allt oftare inte har möjlighet att erbjuda upphandlingsstöd vid genomförande av lokala upphandlingar. Det medför att nämnden i större utsträckning är hänvisade till att avropa motsvarande tjänster via ramavtal. Att anlita extern upphandlingskonsult bedöms dels öka ledtiden i nämndens upphandlingar och kan medföra ökade kostnader, dels kan det leda till sämre kvalitet eftersom det kräver mer upphandlingskompetens inom förvaltningen. Sistnämnda jämfört med om serviceförvaltningen hade åtagit sig uppdraget.

Prioriteringar 2027-2029

- Beställarkompetensen behöver öka och utvecklas genom intensifierade utbildningsinsatser av nyckelpersoner, medarbetare inom nämndens verksamhetsområden.
- Nämnden ska bli än bättre på att övervaka och säkerställa att avtalstroheten och ramavtalstroheten efterlevs
- Nämnden ska stärka och utveckla uppföljningen av nämndens egna avtal
- Öka systemutnyttjandegraden i stadens inköpssystem Agresso

Informationssäkerhet**Nuläge, utveckling och trender**

Under de senaste åren har nämnden utvecklat sitt systematiska informationssäkerhetsarbete men ser fortfarande ett behov av att utveckla arbetet ytterligare. Arbetet med normerande informationsklassningsprocesser har underlättat arbetet för nämnden att stärka det systematiska informationssäkerhetsarbetet.

Omvärldsfaktorer och utmaningar

Den nya cybersäkerhetslagen trädde i kraft i början av 2026 och ställer ökade krav på styrning, utbildning, riskhantering och säkerhetsåtgärder samt kommer med högre förväntningar på uppföljning och efterlevnad. För nämndens del innebär det ett behov av att stärka det systematiska informationssäkerhetsarbetet, stärka det riskbaserade arbetet samt öka medarbetares, chefers och organisationens kunskap och kompetens i frågorna. I mångt och mycket handlar det om en kulturförflyttning där organisationens information ses som en central tillgång.

Behovet av central samordning inom informationssäkerhetsområdet är fortsatt stort. Arbetet med nytt ledningssystem för informationssäkerhet (LIS 2.0) lägger grunden för nödvändiga förflyttningar och förändringar men det är fortsatt prioriterat att utveckla samordningen av stadens informationssäkerhetsarbete då nämnden upplever att det är stora skillnader i hur olika objektägare för gemensamma objekt, i huvudsak facknämnder, förhåller sig till frågan om stadsdelsnämndernas involvering i till exempel informationsklassningsprocessen vilket i många lägen försvårar för stadsdelsnämnderna att kunna ta sitt ansvar som informationsägare och personuppgiftsansvarig. Det behövs en tydlighet för hur arbetssätten kring införande, förvaltning och avtalsfrågor av gemensamma system ska hanteras inom staden så att det hanteras på liknande sätt oavsett vem som är objektägare för det centrala objektet. Det gäller såväl vid upphandlingar som vid implementering. Det behöver också finnas en rimlig framförhållning för stadsdelarna att planera för införandet på ett bra och effektivt sätt.

Prioriteringar 2027-2029

- Implementering av nya cybersäkerhetslagen och fortsatt behov av att informationsklassa nämndens informationstillgångar (systematiken)
- Genom kompetenshöjande insatser riktat mot chefer och medarbetare verka för kulturförändring där information ses som en strategisk och kritisk resurs.
- Stärka arbetet med att samordna stadens informationssäkerhetsarbete, införa gemensamma arbetssätt och arbetet med LIS 2.0

Civil beredskap, trygghet och säkerhet**Nuläge, utveckling och trender**

Nämnden har under de senaste åren deltagit i stadens arbete med att formera en sektorsindeldad beredskapsorganisation för att öka stadens förmåga i händelse av en omfattande kris eller krig. Arbetet med sektorsindeldad beredskapsplanering är central och behöver både resurssättas och utvecklas utifrån aktuell lagstiftning. Övning och utbildning behöver ske löpande dels som en del i nämndens bidrag till totalförsvaret, dels som en del i arbetet med skalskydd och

dess säkerhetskultur.

För att utveckla arbetet med att stärka Farstabornas egen beredskap behöver nämnden identifiera lämpliga och befintliga strukturer där hemberedskap och allmän kunskap om stadsdelens arbete med såväl civil beredskap som krishantering kan spridas på ett säkert och tryggt sätt för att undvika risk för desinformation och otillbörlig informationspåverkan.

Omvärldsfaktorer och utmaningar

Det förändrade omvärldsläget, med samhällsstörningar initierade av såväl inhemsk som utifrån kommande aktörer, medför vidare tydligare ett behov av kontinuerlig översyn av arbetssätt, rutiner och checklistor kopplat till säkerhet inom de verksamheter som är särskilt utsatta för risk för otillbörlig påverkan, informationspåverkan, hot och våld. Dels som en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet, dels som en del i stadsdelens bidrag till totalförsvaret, dels som en del i arbetet med stadsdelens skalskydd och dess säkerhetskultur.

Under 2026 behöver nämnden förbereda sig för nya lagkrav, som den kommande lagen om grundläggande beredskap (LKRB). Om förslaget på en ny lag om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap (LKRB) antas kommer lagen träda i kraft år 2027. Lagen ställer högre krav på kommuners beredskap och medför ekonomiska och organisatoriska utmaningar. Om större ansvar åläggs stadsdelsförvaltningarna i staden ser nämnden ett behov av fortsatt kompetensutveckling och investeringar.

En utmaning i dagslägen är den systematiska integrationen av civil beredskap i och med ordinarie styrning, verksamhetsplanering och riskhantering. Detta gäller framförallt prioriterade områden som kontinuitetsplanering, kompetenshöjning för personal samt kartläggning och inventering av kritiska resurser som försörjningsberedskap. Detta ställer också krav på en gemensam förmåga till samverkan, samordning och även viss synkronisering för att identifiera och tillvarata synergier mellan preventiva, brottsförebyggande och säkerhetsrelaterade områden. Detta gäller dels internt dels mellan stadsdelsnämnder, kommunövergripande aktörer, andra offentliga externa aktörer men också tillsammans med parter som lokalt näringsliv, civilsamhälle och civilbefolkning.

Prioriteringar 2027-2029

- implementera och anpassa förvaltningens civila beredskap till den nya lagstiftningen
- stärka invånarnas egen beredskap, försvarsförmåga och försvarsvilja
- säkerställa att nämnden utvecklar tillvaratar synergier och samordningsvinster inom områden som prevention, trygghet, brottsförebyggande och säkerhet.

Ständiga förbättringar, digitalisering och innovation

Nuläge, utveckling och trender

Sedan några pågår arbetet med att utveckla och stärka nämndens kvalitetsledningssystem, arbetet kommer fortsätta under kommande år. Nämndens verksamheter ser behov av att vidareutveckla och effektivisera arbetet med avvikelser, synpunkter och klagomål för förskola, social omsorg och äldreomsorg. För detta behövs stadsgemensamma IT-system för att hantera avvikelser och som stödjer nämndens arbete. Ett gemensamt system möjliggör större

likvärdighet i stadens verksamheter och underlättar den övergripande uppföljningen.

Efterfrågan på AI-lösningar ökar från verksamheten. Det finns ett behov av AI-verktyg som kan hantera känsliga personuppgifter då många av nämndens verksamheters administration kretsar kring just sådana uppgifter. AI-frågan är komplex och svår för en enskild stadsdelsnämnd att driva, varför det finns ett behov av att inom staden gemensamt arbeta med frågan vad gäller såväl gemensamt förhållningssätt till användningen av AI som val av verktyg.

Nämnden har under de kommande åren ett behov av att ytterligare tydliggöra strukturen för omhändertagande av it-system och -tjänster. Nämnden ser att det vore hjälpsamt att skapa någon form av central styrning eller rekommendation för att tydliggöra förväntningarna på stadsdelsnämnderna vad gäller hur PM3 ska tillämpas. Detta bland annat för att kunna resurssätta organisationen för mottagande av centrala system som ska införas i stadsdelarna. Idag finns det stora skillnader i hur stadsdelarna har valt att organisera sig och därför ser också förutsättningarna för mottagandet olika ut.

I takt med att informationssäkerhet får en allt mer central roll i digitaliseringsprocessen så har frågan om autentiseringstjänst för opersonliga telefoner aktualiserats. I många utförarverksamheter arbetar man med delade/opersonliga enheter/telefoner och stadsdelarna har därmed behov av en sådan lösning, både för att möta NIS2-krav och för att säkerställa drift av verksamhetskritiska system. Nämnden önskar därför att staden undersöker om det kan finnas alternativa lösningar för säker autentisering för medarbetare som endast har tillgång till opersonliga enheter.

Omvärldsfaktorer och utmaningar

Den nya socialtjänstlagen innebär också stort behov av att utveckla digitala verktyg, bland annat för att kommunicera med medborgare samt för bland annat ökad dokumentation. Utveckling av digitala verktyg inom socialtjänstens samtliga verksamheter behövs som alternativa kommunikationsvägar. Digitala verktyg är en lösning för att nå fler personer och få in fler synpunkter, förslag och beskrivningar av upplevelser i kontakt med socialtjänsten för att förbättra verksamheterna. Det är också att utveckla verktyg för dokumentation enligt nya krav.

Prioriteringar 2027-2029

- Stadsgemensamt IT-system för att hantera avvikelser, synpunkter och klagomål och som stödjer nämnderna i sitt systematiska kvalitetetsarbete.
- Stöd för att organisera sig kring mottagande av digitala tjänster och lösningar för att kunna resurssätta på ett korrekt sätt
- Undersöker om det kan finnas alternativa lösningar för säker autentisering för medarbetare som endast har tillgång till opersonliga enheter.
- Inom staden arbeta gemensamt med frågan vad gäller såväl gemensamt förhållningssätt till användningen av AI som val av verktyg. Detta inkluderar även utveckling av möjligheten att använda AI för känsliga personuppgifter.
- Digitalisering som ett led i arbetet med omställning till ny socialtjänstlag

4 Sammanfattande ekonomisk analys

4.1 Drift

Plan för budgetramar 2027 och 2028 är antagna av kommunfullmäktige i samband med beslutet om budget 2026. Planerna grundar sig på de prestationer som var aktuella 2025.

Tabell Budgetramar			
Anslag (mnkr)	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Kostnader	2 182,40	2 220,20	2 247,10
Drift och underhåll	2 163,90	2 201,70	2 228,60
Avskrivningar	14,8	14,8	14,8
Internräntor	3,7	3,7	3,7
Intäkter	63,3	63,3	63,3
Netto Stadsdelsnämnd	2 119,10	2 156,90	2 183,80

Nettokostnaderna har ökat med 87,2 miljoner kronor från verksamhetsplan 2025 till verksamhetsplan 2026.

I förvaltningen arbetar cirka 1 500 tillsvidareanställda och dess kostnader utgör cirka 38 procent av nämndens bruttokostnader. Om löneökningarna stannar vid 3,3 procent de kommande åren innebär det en kostnadsökning på cirka 21 miljoner kronor per år. Kostnaden ökar något mer efter år 1 till år 2 och 3, eftersom en ränta på ränta-situation uppstår.

Prisinflationen är en osäkerhetsfaktor som kommer att påverka kostnadsbilden under 2027–2029

Planerad nybyggnation i Farsta innebär utbyggnad av service i form av exempelvis gruppboistäder och servicelägenheter. Detta medför ökade lokalkostnader och måste planeras noggrant för att synkroniseras med inflyttandet av nya invånare i Farsta. Tillkommande lokaler är dessutom dyrare per placering än befintligt lokalbestånd, varför ett effektivt lokalutnyttjande är en prioriterad fråga.

Digitaliseringen i staden ger utökade möjligheter med modernare och effektivare digitala verktyg samtidigt som kostnaden för digitaliseringen tar en allt större andel av tilldelad budget i anspråk för verksamheterna och central IT-förvaltning.

Implementering av den nya chefsstrukturen under 2025 in i år 2026 prognostiseras att få effekt på lönekostnaderna under kommande budgetår. Eventuella vinster i form av lägre personalomsättning och högre produktivitet är svåra att prognostisera.

I samband med chefsstrukturen och flera nya chefer har behovet av ekonomikunskaper identifierats som en utmaning inom chefskapet. Många chefer uttrycker att det är svårt att fullgöra benet budgetansvar fullt ut utifrån sin bakgrund som mer av verksamhetsexpert. Personalansvar ligger närmare och är mer tillgängligt för ny chef samt naturligtvis då verksamhetsansvaret. Men just budgetansvar ligger för många längre bort och där ser nämnden behov att kunna styrka chef i sitt uppdrag för att fullgöra de tre benen i chefskapet.

Nämnden ser en fördel i att staden centralt själva utformar en ekonomiutbildning för chef som utgår från stadens organisatoriska förutsättningar för förvaltningarna att kunna erbjuda sina respektive verksamhetschefer.

Förskola

Inom förskoleverksamheten bedöms hyreskostnadernas andel av den totala budgetramen förändras till följd av de åtgärder som vidtagits under 2025. Ett antal lokaler har sagts upp och en översyn av flera befintliga lokaler pågår i syfte att anpassa lokalbeståndet till aktuellt behov och barnantal. Dessa förändringar förväntas bidra till en mer kostnadseffektiv lokalanvändning.

Samtidigt planeras en ny förskola att öppna i augusti 2026, vilket initialt medför ökade lokal och driftkostnader kopplade till nyproduktion. Trots detta bedöms den samlade effekten av uppsagda lokaler och den fortsatta översynen innebära att verksamhetens totala budgetram minskar och att lokalkostnadernas andel av budgeten stabiliseras på en lägre nivå än tidigare.

Behovet av förskoleplatser beräknas minska under perioden 2027-2029. Det ekonomiska läget innebär en osäkerhet och om den projekterade ökningen av antal barn i förskoleålder blir lägre än vad prognoserna visar riskerar nämnden dels att lokalkostnadens andel av budgeten ökar framöver, dels att stå med ett överskott på förskolelokaler samt ett överskott på personal.

Barn, kultur och fritid

Nämnden fattade under hösten 2024 beslut om att Fagerlids parklek ska återöppnas och har gett förvaltningen i uppdrag att beställa ny parkleksbyggnad hos fastighetsnämnden. Den nya byggnaden väntas stå klar under sensommaren 2026 och kommer då att medföra ökade lokal, personal och driftkostnader, vilket påverkar budgetförutsättningarna för de öppna fritidsverksamheterna. Mötesplats Fagersjö, som i dagsläget inhyser öppen förskola, parklek och fritidsgård, är i stort behov av renovering, vilket också på sikt sannolikt kommer att medföra ökade lokalkostnader. Parkleken Nybygget i Gubbängen bedrivs i en byggnad med tillfälligt bygglov som gäller som längst till 2030. Därefter är det enda sättet att fortsätta att bedriva inomhusverksamhet på platsen att uppföra en ny permanent byggnad, vilket också skulle innebära en betydande investering som kommer att belasta nämndens driftbudget.

Äldreomsorg

Enligt befolkningsprognosen för åren 2027-2029 förväntas andelen äldre öka inom stadsdelen, både i intervallet 65-79 år och för personer över 80 år. Ökningen i Farsta stadsdelsområde är dock lägre jämfört med staden i stort, vilket tidigare medfört en reducerad budgettilldelning fyra år i rad. Utvecklingen för de kommande tre år ser ut på liknande sätt, vilket kan medföra att budgettilldelningen för Farsta stadsdelsnämnd minskas ytterligare. Nämndens kostnader för äldreomsorgen minskar i inte samma utsträckning som budgettilldelningen, vilket kan härledas till stadsdelsområdets socioekonomiska utmaningar.

Enligt Swecos äldreomsorgsprognos finns det demografiska faktorer som påverkar omsorgskonsumtionen. Farsta är ett av två stadsdelsområden inom staden där ensamboende inom ålderskategorin 80 år och äldre ökar. Enligt stadens äldreomsorgsprognos för 2024 är Farsta det stadsdelsområde med kortast medellivslängden i staden. Personer med högre utbildning har i lägre utsträckning omsorgskonsumtion än de med lägre utbildning. Andelen

invånare med eftergymnasial utbildning inom Farsta stadsdelsområde är 54,5 procent, jämfört med stadens snitt på 62,8 procent. Farsta stadsdelsnämnd ser ett behov av att inkludera hälsoutvecklingen hos både nuvarande och kommande äldre i beräkningarna, eftersom en högre ohälsa sannolikt leder till ett större och tidigare omsorgsbehov. Behov av äldreomsorg kan inte endast baseras på ålder utan även på faktorer som psykisk och fysisk hälsa, socioekonomisk status, social samvaro.

Sweco prognostiserade behovet av heldygnsomsorg år 2024 till 502 platser för Farsta stadsdelsområde. Vid utgången av år 2025 var det faktiska antalet månadsinsatser 522 och ett genomsnitt för året som helhet 512 månadsinsatser. Beställarenheten redovisade ett underskott om 13,9 miljoner för 2025 efter budgetjustering i tertialrapport 2 om 10,1 miljoner kronor. Prognosen för 2026 visar ett ännu större underskott.

Nämnden ser därför positivt på att kommunstyrelsen fortsätter att utreda förutsättningarna att öka den socioekonomiska omfördelningen i staden.

Den nya socialtjänstlagen trädde i kraft 1 juli 2025. Utifrån nuläget är det fortfarande svårt veta hur kostnader kommer att påverkas. Statsbidrag kommer att fördelas till Sveriges kommuner för del av merkostnader, varav Farsta stadsdelsnämnd fördelas en andel av hela bidraget till Stockholms stad.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Kostnaderna för turbundna resor ökade med 700 tkr under 2025 jämfört med 2024. Det beror på volymökning inom insatsen daglig verksamhet. Under 2026 förväntas denna insats öka med minst lika mycket. Valfriheten inom daglig verksamhet gör att det kan bli långa avstånd mellan boende och daglig verksamhet vilket är kostnadsdrivande. Nämnden ser med fördel att budgettilldelning för kostnader till turbundna resor ses över utifrån valfriheten inom daglig verksamhet.

Antalet individer som erhåller prestationsbaserade insatser fortsätter att öka, och har i genomsnitt ökat med 21 personer per år de senaste fem åren, dock med en stor variation mellan åren. Genomsnittlig ökning av prestation de senaste fem åren är ca 16 miljoner kronor per år, även där är variationen mellan åren stor. Häri ingår inte kostnader för särskild redovisning. Kostnaderna för Bostad med särskild service enligt SoL ökar på grund av stadens nya ramavtal då nämndens tidigare individuella avtal var mer fördelaktiga. Nämnden har inte så många placeringar men det slår ändå hårt i och med att det går på det fasta anslaget.

Kostnader för individuella avtal inom bostad med särskild service enligt LSS för både barn och vuxna bedöms minska kommande år då staden kommer att ha en specialiserad enhet som ger nämnden stöd i placering, förhandlar avtal samt följer upp dessa.

Hemtjänst och ledsagning går på det fasta anslaget. Timpriset för hemtjänst ökar varje år, och nämndens kostnader är mycket höga för ledsagning enligt SoL då många synskadade bor i Farstas upptagningsområde. En tredjedel av alla ledsagningsbeslut är kopplade till personer med synnedsättning. Orsaken till detta är att Synskadades riksförbund har en fastighet i nämndens upptagningsområde som är helt anpassad för personer med synnedsättning, vilket inte kompenseras för i det fasta anslaget.

Ytterligare en insats som ökat de senaste åren är boendestöd som till viss del är

prestationsbaserad och till viss del ska rymmas inom det fasta anslaget. För att erhålla prestation ska insatsen omfatta minst 12 timmar i månaden, tid i lägre omfattning går på det fasta anslaget. Enheten har under de senaste åren övertagit många ärenden från andra stadsdelsförvaltningar för brukare som fått ta över sina försökslägenheter.

Nämnden har identifierat behov av att utöka antalet platser inom servicebostad, detta skulle kunna vara möjligt genom att hyra fler lägenheter i anknytning till befintliga servicebostäder. En översyn görs av gruppboendestäder med färre än sex platser då dessa är svåra att få att gå runt ekonomiskt.

En osäkerhet är hyreskostnader för nyproduktion. Nämnden ersätts inte för lokalhyror, och i dagsläget har nämnden en stor lokal anpassad för personer med omfattande behov, som är väldigt kostsam. Under kommande år kan vi se att nämnden kommer att få fler boenden i nyproduktion där hyreskostnaderna är höga.

Det är en utmaning att göra säkra prognoser när man arbetar med en preliminär budget fram till att tertialrapport 2 är klar, samt att prestationsbaserade kostnader från september inte justeras i budget. Systemet med särskild redovisning är osäkert då besked om ersättning för höga personalkostnader lämnas först i samband med tertialrapport 2 när det inte längre är möjligt att justera bemanningen. Det skulle vara mer förutsägbart om nämnderna ansökt om kostnader för särskild redovisning för kommande år och få det i tilldelad budget.

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Arbetet med omställning till den nya socialtjänstlagen fortsätter och omställningen innebär ett ökat fokus på tidiga insatser, förebyggande arbete och tillgängliga öppna insatser, vilket på sikt bedöms kunna bidra till minskat behov av mer kostsamma åtgärder. Under perioden förväntas dock omställningen medföra initiala kostnadsökningar.

Kostnadsutvecklingen inom barn och unga påverkas fortsatt utifrån behov av kostsamma placeringar. Det gäller framförallt ungdomars behov av skyddsplaceringar och arbetet med Trefas. Nämnden arbetar aktivt med att stärka öppenvårdsinsatser och hemmaplanslösningar i syfte att öka kvaliteten och samtidigt förbättra kostnadseffektiviteten. En rutin för hemtagningsprocess håller på att arbetas fram tillsammans med familjestöd.

Dyra HVB-placeringar och även svårighet med att hitta familjehem bidrar också till höga kostnader. Under 2025 har nämnden genomfört egenkontroll gällande de familjehemsplaceringar som genomförts och belyst faktorer som påverkar långa jourplaceringar. Den kunskapen kommer att användas med målet att minska behovet av jourhemsplaceringar och istället använda familjehemsplaceringar när det är möjligt.

Nämnden deltar också i ett stadsövergripande projekt som syftar till att öka andelen familjehem i Stockholms stad, vilket förväntas ge positivt utfall i budgeten. Nämnden fokuserar även på att utveckla kompetens gällande förhandling av avtal och kostnader i samband med köpt vård. Stockholms stad kommer erbjuda utökat stöd genom att den stadsövergripande placeringsfunktionen från och med hösten 2026 kommer att tillhandahålla upphandlade placeringsalternativ och stödjer stadsdelsnämnderna i placeringsarbetet gällande exempelvis avtal.

Nämnden kommer fortsatt att använda sig av Stockholms stads insatsalternativ från

Avdelningen för socialt stöd på Socialförvaltningen och kommer öka användandet av kunskapsbaserade familjeinsatser såsom MST, MST-CAN, BSFT, SSKP samt insatser riktade till ungdomar via Origo. Förutom detta kommer nämnden att i första hand överväga placeringar i Stockholms stads egna HVB, vid behov av sådan placering.

Intäkter från Migrationsverket minskar successivt på grund av minskat antal nyanlända.

Stadsmiljöverksamhet

Befolkningsutvecklingen förväntas på längre sikt leda till ökat tryck och slitage på grönområden samt ökade kostnader för parkdrift och underhåll.

Nämnden ser också att konsekvenserna av klimatförändringar blir kostnadsdrivande. Det handlar bland annat om hantering av träd som skadats eller fallit på grund av oväder som kan komma att leda till nödvändiga kostnader som inte ryms inom befintlig ram.

Ekonomiskt bistånd

Den svenska ekonomin befinner sig i en lågkonjunktur men en försiktig återhämtning av den svenska konjunkturen förväntas. Dock kan återhämtningen ta tid. Lågkonjunktur med ökad arbetslöshet kan leda till att fler personer söker försörjningsstöd.

Antalet aktuella hushåll med ekonomiskt bistånd och andel barn i familjer med ekonomiskt bistånd ökar samt ökade kostnader per hushåll i och med ökad riksnorm och hyreshöjningar bidrar också till högre kostnader. Riksnormen för försörjningsstöd 2026 har räknats upp med 0,7 procent jämfört med 2025. Andelen vuxna invånare med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare har dock legat på stabila nivåer under 2025.

Arbetsmarknadsåtgärder

Långtidsarbetslöshet är fortsatt en stor utmaning på Stockholms arbetsmarknad liksom i hela Sverige. Rekrytering och anställning av feriearbetande ungdomar samt satsningar på offentligt skyddat arbete och Stockholmsjobb fortsätter. Arbetsmarknadsinsatserna är fortsatt viktiga för att motverka att personer riskerar att fastna i långvarig arbetslöshet och i förlängningen långvarigt bidragsberoende. Satsningarna kan dock innebära ökade kostnader inom verksamhetsområdet.

4.2 Investeringar

Projekt	2026	2027	2028	2029	Senare
Sunnanäng (Hästhagsparken)	6,0				
Aktivitetspark Farstaängen	1,0	5,0	5,0		
Farsta strandpark	0	0	0	12,0	
Majroskogens entréer och platser	0	0		2,0	8,0

Projektering Sunnanäng (tidigare Hästhagsparken) har utförts under 2024. Genomförandet av den nya parken inleddes 2025 och fortsätter 2026.

Projektet aktivitetspark Farstaängen planerar att starta med projektering under 2026. Det är den sista etappen av aktivitetsparken. Planen är att projektet ska genomföras under 2027 och 2028.

Förslaget är att utvecklingen av Farsta strandpark pausas till efter 2027. Detta i avvaktan på nya detaljplaner och Stockholm Vatten och Avfalls iordningställande av dagvattenanläggning i området.

Under året förväntas beslut om naturreservat i Majroskogen. Insatser för att ytterligare tillgängliggöra området för besökare planeras efter 2027.

Kapitalkostnader

Kostnaderna för räntor och avskrivningar kommer att öka de kommande åren som en följd av den ökade tilldelningen av investeringsmedel.

4.3 Verksamhetsprojekt

5 Lokalförsörjningsplan

Lokalförsörjningsplanen är ett styrdokument för respektive nämnd där nämndens kort- och långsiktiga lokalbehov, särskilda boenden för äldre och planerade lokalförändringar presenteras. Nämndernas lokalförsörjningsplaner aggregeras till stadens övergripande lokalresursplan som årligen föreläggs kommunstyrelsen.

5.1 Sammanfattning

Farsta är ett av stadens fyra fokusområden och i stadsdelsnämndsområdet pågår ett omfattande arbete med detaljplaner för bland annat nybyggnation av bostäder. Enligt stadens befolkningsprognos kommer en viss ökning av antalet barn i förskoleåldern att ske till och med år 2035. Stadsdelsnämndsområdet har ett högt antal förskoleplatser och obalans i tillgången till förskoleplatser mellan olika bostadsområden kan uppstå på sikt. Detta på grund av att det prognostiserade barnantalet visar på färre barn i äldre bostadsområden vilka idag har hög platskapacitet medans barnantalet kan komma öka i nybyggnationsområden vilka idag har en lägre platskapacitet. Nämnden planerar att se över det totala antalet platser och klarlägga behovet i nybyggnationsområden.

I övrigt planerar nämnden inte att genomföra några förändringar i lokalbeståndet förutom att se över antalet administrativa lokaler. I och med en översyn av lokaler ser nämnden på sikt en minskad hyreskostnad för lokaler.

Nämnden planerar för att beställa en utredning gällande Postiljonens vård- och omsorgsboende som har stora renoveringsbehov.

5.2 Planeringsförutsättningar

I stadsdelsnämndsområdet pågår ett arbete med ett flertal detaljplaner vilka befinner sig i olika faser. Nämnden har fördjupade samtal med exploateringsnämnden gällande det pågående detaljplanearbetet och eventuell påverkan på lokalplaneringen. Det pågående arbetet

med detaljplaner medför stora osäkerheter vad gäller behovet av förskoleplatser vilket påverkar den långsiktiga planeringen av förskolor i nybyggnationsområden. Trots det höga antalet förskoleplatser i stadsdelen medför osäkerheten att större förändringar i det befintliga lokalbeståndet inte självklara. Osäkerheterna avspeglar sig i de årliga befolkningsprognosernas i och med att de senaste årens befolkningsprognoser har för varje ny årlig prognos visat på en lägre och framskjuten ökning av barnantalet än den tidigare befolkningsprognosen.

Enligt befolkningsprognosen prognostiseras en ökning av cirka 400 barn i ålder 1-5 år mellan åren 2027- 2034. Prognosen präglas av ojämn utveckling av barnantalet inom stadsdelsnämndsområdet med sjunkande barnantal inom äldre områden medan barnantalet prognostiseras att öka i nybyggnationsområden som Farsta Strand.

Stadsledningskontoret tillhandahåller en framskrivning av antalet förskolebarn som sträcker sig till år 2034. Enligt framskrivningen kommer platsbehovet i områden som Hökarängen och Gubbängen att minska vilket kan komma att leda till överkapacitet av förskoleplatser.

För närvarande har Farsta i dag har en överkapacitet av antalet förskoleplatser. Att hyra in fler lokaler i nybyggnationsområden ökar det totala överskottet av förskoleplatser. Nämnden gör därför en långsiktig översyn av antalet platser för att på sikt möta ett eventuellt ökat behov av platser i nybyggnationsområden.

Under den första planeringsperioden beräknas antalet äldre med behov av vård- och omsorgsboende i Farsta stadsdelsområde öka från cirka 536 personer till cirka 640 personer. Det innebär en ökning med omkring 104 äldre personer fram till år 2034. I dag finns 177 platser fördelade på tre vård- och omsorgsboenden i kommunal regi.

5.3 Hyreskostnadsutveckling

Nämndens hyreskostnad för uppgår till 115,6 mnkr för år 2026 varav särskilda boende för äldre står för cirka 29,2 mnkr eller 25 procent. Den största hyreskostnaden har förskolan vilken uppgår till cirka 67,9 mnkr, cirka 59 procent. I och med att en översyn av antalet förskoleplatser kommer att ske och att inga större införhyrningar planeras ser nämnden på sikt en minskad hyreskostnad.

Årshyran per förskoleplats uppgår till 26 300 vilket kan jämföras med 2025 då årshyran per plats uppgick till 33 600. Minskningen beror på att ett par förskolor har lagts ned och under 2026 upphör hyresavtalen för förskolorna Ejdern, Sunnan och Skogsbackens Annex.

Hyreskostnadsutvecklingen kan dock komma att påverkas av eventuella lokalförändringar vilka för närvarande är mycket osäkra. I områden i vilka nybyggnation av bostäder planeras kan platsbehovet i förskolan på sikt behöva öka. En eventuell ombyggnad av förskolan Skogsbacken i Farsta Strand år 2030 medför en ökad hyra.

Gällande hyreskostnaden för lokaler avseende kultur och fritid planeras för närvarande inga nya lokaler utöver parkleksbyggnaden i Fagerlid vilken öppnar under hösten 2026. Därmed ökar hyreskostnaden till cirka 5,6 mnkr år 2027. Mötesplats Fagersjö, som i dagsläget inhyser öppen förskola, parklek och fritidsgård, är i stort behov av renovering, vilket också sannolikt kommer att medföra ökade lokalkostnader för nämnden, det för närvarande oklart när och hur

mycket hyreskostanden kan komma att öka. I budget 2026 har Farsta stadsdelsnämnd i samarbete med andra nämnder i uppdrag att ta fram en gemensam långsiktig plan för utvecklingen av Mötesplats Fagersjö.

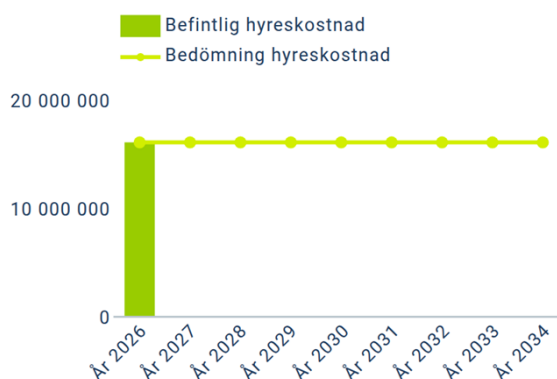
Nämnden kommer att beställa en utredning av Postiljonens vård- och omsorgsboende som har stora renoveringsbehov. Frågan kommer att tas upp inom samordnad äldreboendeplanering (SÄB) varför nämnden återkommer i framtida lokalförsörjningsplaner om Postiljonens vård- och omsorgsboende.

Andelen inhyrd yta av privata fastighetsägare finns företrädesvis inom administrativa lokaler, där förvaltningskontoret utgör största delen och omfattar hela hyreskostnaden på cirka 16 mnkr.

Hyreskostnaden för vård- och omsorgsboenden uppgår till cirka 29,2 mnkr varav cirka 2,0 mkr utgör hyra till privat hyresvärd.

Av hyreskostnaden på 67,9 mnkr för förskola utgör cirka 3,7 mnkr hyra till privat hyresvärd.

5.3.1 Administrativa lokaler

Bedömning hyreskostnad

16 023 264

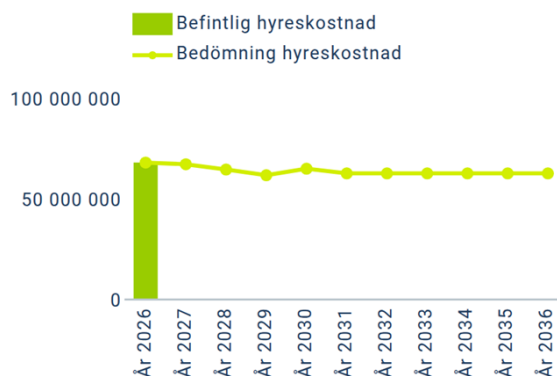
Befintlig hyreskostnad

16 023 264

5.3.2 Arbetsmarknad

Inga tillgängliga data

5.3.3 Förskolor

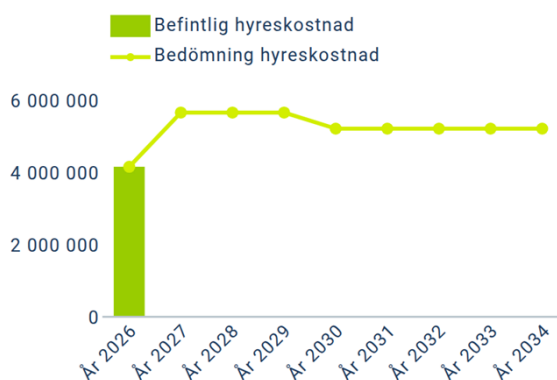
Bedömning hyreskostnad

67 936 000

Befintlig hyreskostnad

67 936 258

5.3.4 Kultur

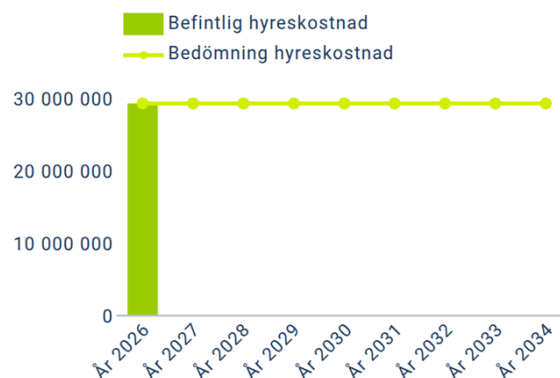
Bedömning hyreskostnad

4 131 375

Befintlig hyreskostnad

4 131 375

5.3.5 Särskilda boenden för äldre

Bedömning hyreskostnad

29 174 668

Befintlig hyreskostnad

29 174 668

5.4 Samverkan

Nämnden samverkar med socialnämnden konferenslokaler och matsal i förvaltningskontoret. Inom nämndens verksamheter samnyttjas lokaler i Mötesplats Fagersjö och aktivitetshuset Tuben.

Nämnden har återkommande möten med utbildningsnämnden kring lokaler och eventuell samverkan. För närvarande finns inga planer på samnyttjande av lokaler.

Nämnden upplever att det finns utmaningar i samverkan med stadens fastighetsägande bolag och nämnder. En bättre samverkan där verksamheternas behov och ekonomi styr mer vore fördelaktigt för staden som helhet.

5.5 Lokalplanering - ej pedagogisk verksamhet

5.5.1 Nuläge 31 januari 2026

Totalgruppering	Area	Kapacitet arbetsplatser	Hyreskostnad	Summering
Administrativa lokaler	Area 7 164	Total kapacitet 260	Befintlig hyreskostnad 16 023 264	Hyreskostnad/area 2 237 Kostnad/Plats 61 628
Arbetsmarknad				
Kultur och fritid	Area 1 689		Befintlig hyreskostnad 4 131 375	Hyreskostnad/area 2 446

För administrativa lokaler ser nämnden inget behov av förändring i lokalbsetåndet. Antal

kvadratmeter per arbetsplats uppgår till 27,5 i förvaltningskontoret, i denna siffra ingår även lokaler för facklig verksamhet.

Gällande lokaler för kultur- och fritid byggs för närvarande en ny parklek i vilken verksamheten startar till hösten. I övrigt ser nämnden inget behov av åtgärder.

5.5.2 Behov och planering av lokaler för (första planeringsperioden)

Nämnden planerar inte för några nya införhyrningar av lokaler till administrativ verksamhet eller till kultur och fritid under den första planeringsperioden.

Gällande administrativa lokaler ser nämnden över möjligheten att minska antalet lokaler och samla verksamheterna i förvaltningskontoret.

5.5.3 Behov och planering för lokaler (andra planeringsperioden)

Nämnden har inga planerade förändringar för den andra planeringsperioden.

5.6 Lokalplanering - pedagogisk verksamhet stadsdelsnämnder

5.6.1 Nuläge 31 januari 2026

Totalgruppering	Area och antal brukare	Kapacitet	Hyreskostnad	Summering
Pedagogiska lokaler som hanteras av stadsdelsnämnder	Area 28 951	Total kapacitet 2 551 Bedömning av behov 2 150 Differens 401	Total kapacitet grupper 145 Befintlig hyreskostnad 67 936 258	Hyreskostnad/area 2 347 Area/kapacitet 11 Kostnad/Plats 26 631

Den kommunala platskapaciteten uppgår till cirka 2580 platser, under 2026 avvecklas ett flertal förskolor vilket under året medför en minskad kapacitet till cirka 2540 platser. I januari uppgick barnantalet till cirka 2150 barn i den kommunala förskolan. Inom den enskilt drivna förskolan finns cirka 1075 platser. Enligt staden framskrivning av antal förskolebarn uppgår andelen barn i kommunal regi till cirka 71 procent och andelen barn i enskild regi till cirka 29 procent.

5.6.2 Planering av lokaler för år 2027-2034 (första planeringsperioden)

I och med att barnantalet prognostiseras att minska i vissa områden gör nämnden bedömningen att en översyn av antalet hyresavtal kan komma att ske. I Farsta Strand planeras en utredning av förskolan Skogsbacken för eventuell kapacitetshöjning vilken bör ske senast år 2030. Nämnden undersöker alternativ till ombyggnation men i området saknas större lokaler som kan inhysa en förskola. Farsta Strand finns även förskolan Sagoskogen som är belägen i Magelungsskolan kommer att behöva lämna lokalerna senast år 2026 beroende på att hela Magelungsskolan ska genomgå en renovering. I övrigt ser nämnden inga ytterligare behov.

Lokalbehovet under den första planeringsperioden

Huvudgruppering	Nuvarande år	År +1	År +2	År +3	År +4
Förskolor	Bedömning av behov 2 150 Total kapacitet 2 551 Differens 401	Bedömning av behov 2027 1 911	Bedömning av behov 2028 1 901	Bedömning av behov 2029 1 894	Bedömning av behov 2030 1 906

Barnantalet prognostiseras att öka med cirka 400 barn till och med år 2034, till totalt cirka 3500 barn. Dock sker ökningen uteslutande i nybyggnationsområden som Sköndal och Farsta strand. I övriga områden som Hökängen, Gubbängen prognostiseras barnantalet att sjunka.

I stadsdelsnämndsområdet finns idag en platskapacitet på cirka 3500 platser varav cirka 2550 är kommunala, antalet sjunker dock under året på grund av att flera hyresavtal upphör. Enligt stadens framskrivning av antalet barn behövs cirka 3000 platser år 2034 varav cirka 2140 platser inom kommunala förskola. Även i framskrivningen är utvecklingen av barnantalet olika mellan äldre områden och nybyggnationsområden. Nämnden har idag högre platskapacitet i äldre områden i vilka platsbehovet beräknas sjunka vilket medför att vissa områden överkapacitet uppstå.

Planerade lokalförändringar under den första planeringsperioden

Nämnden gör bedömningen att det totala antalet platser inte bör öka under den första planeringsperioden. Obalansen av platser mellan stadsdelsområden ska ses över till förmån för eventuella behov av nya platser i nybyggnationsområden som till exempel Farsta Strand. Översynen görs främst i områden där barnantalet prognostiseras att minska.

Förskolan Sagoskogen utgör en del av Magelungsskolan och kommer att behöva evakueras år 2029 då hela skolan ska genomgå en renovering.

5.6.3 Planering av lokaler för år 2035-2046 (andra planeringsperioden)

Osäkerheten i befolkningsprognoserna medför att bedömningen av behovet av nya förskolelokaler är svår. Nämnden noterar den prognostiserade ökningen av barnantalet under den andra planeringsperioden innebär en ökning av cirka 900 barn mellan åren 2035-2046 till totalt cirka 4500 barn. I den första planeringsperiodens horisontår 2034 anges den totala planerade platskapaciteten till cirka 3500 barn och ökningen till cirka 4500 barn år 2046 medför att den totala platskapaciteten behöver öka under den andra planeringsperioden.

5.7 Boendeplanering- särskilda boenden för äldre

5.7.1 Nuläge 31 januari 2026

Totalgruppering	Area och antal brukare	Kapacitet	Hyreskostnad	Summering	Lokalförändringar
Bostäder	Area 12 327	Total kapacitet 177	Befintlig hyreskostnad 29 174 668	Hyreskostnad/area 2 367 Area/kapacitet 66 Kostnad/Plats 164 829	

I nuläget finns 177 platser fördelade på tre vård- och omsorgsboenden i kommunal regi. Utöver dessa finns 449 platser i enskild regi, där Stiftelsen Stora Sköndal är den enskilt största aktören i stadsdelsområdet med totalt 265 platser. Det totala antalet om 626 platser har länge legat stabilt.

Edö- vård och omsorgsboende renoverades fram till årsskiftet 2019–2020 och är med sina 107 platser en stabil verksamhet.

Ängsö vård- och omsorgsboende är med sina 13 platser en mycket liten verksamhet ur ett driftsperspektiv.

Postiljonen vård- och omsorgsboende har 57 platser och ett mycket omfattande renoveringsbehov. En utredning av möjliga vägar framåt beställs av Micasa under 2026 och en fortsatt dialog behöver föras inom ramen för SÄB.

Det finns inga servicehus inom ramen för nämndens verksamhet.

Boende från andra stadsdelar och kommuner finns på stadsdelens vård- och omsorgsboenden. På samma sätt finns det personer hemmahörande i Farsta som bor på vård- och omsorgsboenden i andra stadsdelar eller kommuner.

5.7.2 Behov och planering år 2027-2034 (första planeringsperioden)

Huvudgruppering	Nuvarande år	År +1	År +2	År +3	År +4
Särskilda boenden för äldre	Total kapacitet 177				

Gruppering	Nuvarande år	År +1	År +2	År +3	År +4	År +5	År +6	År +7	År +8	År +9	År +10
Dagverksamhet											

Gruppering	Nuvarande år	Ar +1	Ar +2	Ar +3	Ar +4	Ar +5	Ar +6	Ar +7	Ar +8	Ar +9	Ar +10
Personer över 65 år inom grupp- och servicebostäder (LSS, SoL)											
Servicehus											
Vård- och omsorgsboende	Total kapacitet 177										

Stadsövergripande behovsanalys av vård- och omsorgsboenden 2027–2034

Enligt Stockholms stads befolkningsprognos ökar antalet äldre kraftigt under de kommande åren vilket medför ett ökat behov av vård- och omsorgsboenden. Stadens planering utgår från två planeringsperioder: år 2027–2034 och år 2035–2045.

Under den första planeringsperioden beräknas antalet äldre med behov av vård- och omsorgsboende öka från cirka 6 300 personer till cirka 8 250 personer. Det innebär en ökning med omkring 1 950 äldre personer fram till år 2034. Ökningen bedöms vara särskilt tydlig i innerstaden under denna period.

I nuläget finns cirka 4850 platser i vård- och omsorgsboenden inom staden, varav cirka 2650 drivs i kommunal regi och cirka 2 200 drivs i enskild regi. Därutöver finns cirka 2 800 platser utanför staden som är potentiellt möjliga inom ramen för valfrihetssystemet (LOV).

Kapaciteten påverkas av renoveringsbehov inom stadens befintliga bestånd. Under den första planeringsperioden berörs cirka 240 servicehuslägenheter och 252 lägenheter i vård- och omsorgsboenden av renoveringar som kräver evakuering.

I staden planeras för byggnation av cirka 430 platser i kommunal regi samt cirka 350 platser i enskild regi under perioden 2027–2034. Det nu planerade nytillskottet av vård- och omsorgsboenden bedöms inte möta det prognosticerade behovet. Med hänsyn till ökat behov, befintlig och planerad kapacitet, renoveringsrelaterade bortfall samt möjliga val inom LOV bedöms ett ytterligare tillskott om cirka 1500 platser behövas fram till år 2034 vilket motsvarar cirka 18 nya vård- och omsorgsboenden. Inriktning och behov för perioden kommer att preciseras inom ramen för SÄB i samverkan med stadsdelsförvaltningarna.

Farsta stadsdelsnämnds behovsanalys av vård- och omsorgsboenden 2027–2034

Under den första planeringsperioden beräknas antalet äldre med behov av vård- och omsorgsboende i Farsta stadsdelsområde öka från cirka 536 personer till cirka 640 personer. Det innebär en ökning med omkring 104 äldre personer fram till år 2034.

Nämnden planerar inte för någon ny verksamhet i kommunal regi och har inte kännedom om hur planeringen ser ut hos verksamheter i enskild regi. Det nuvarande antalet platser bedöms,

oavsett hur planeringen ser ut i enskild regi, inte möta det prognosticerade behovet.

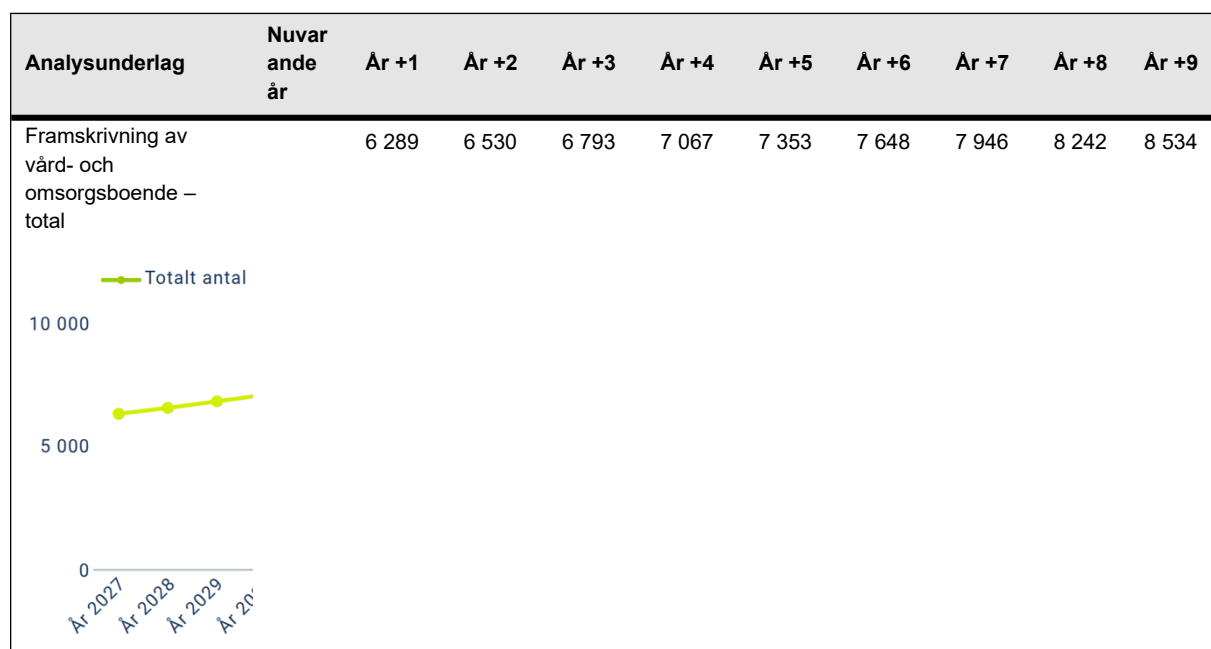
Micasa har dialog med exploateringsnämnden om markanvisning för ett nytt boende i stadsdelen.

Med hänsyn till ökat behov och renoveringsrelaterade bortfall bedöms ett ytterligare tillskott om cirka 160 platser behövas fram till år 2034 vilket motsvarar ett större eller två mindre nya vård- och omsorgsboenden.

Nämnden ser gärna att det planeras för nybyggnationer i stadsdelsområdet, och vill samtidigt adressera vikten av stadsgemensam planering för att i samband med färdigställande undvika risk för överetablering.

Underlag för bedömning

Totalgruppering
Bostäder

Planerade lokalförändringar under den första planeringsperioden

5.7.3 Planering av lokaler för år 2035-2046 (andra planeringsperioden)

Stadsövergripande behovsanalys av vård- och omsorgsboenden 2035–2046

Under den andra planeringsperioden 2035–2046 ökar enligt Stockholms stads prognos antalet äldre med behov av vård- och omsorgsboende från cirka 8500 personer till cirka 11 000 personer. Den största ökningen av antalet äldre beräknas ske i östra söderort och västerort.

Under första delen av planeringsperioden beräknas fortsatt renovering inom stadens bestånd

av ca 100 platser inom vård- och omsorgsboenden och drygt 200 servicehuslägenheter. I den planering av nybyggnation som fortfarande är i ett mycket tidigt skede förväntas i början av perioden ett nytillskott om ca 300 platser vård- och omsorgsboende i kommunal regi.

Sammantaget kommer att ytterligare omkring 2500 äldre beräknas ha behov av vård- och omsorgsboende år 2045 vilket motsvarar ett behov av ca 30 nya vård- och omsorgsboenden. Inriktning och behov för perioden kommer att preciseras inom ramen för SÄB i samverkan med stadsdelsförvaltningarna.

Farsta stadsdelsförvaltnings behovsanalys av vård- och omsorgsboenden 2035–2046

Under den andra planeringsperioden beräknas antalet äldre med behov av vård- och omsorgsboende i Farsta stadsdelsområde öka från cirka 660 personer till cirka 891 personer. Det innebär en ökning med omkring 231 äldre personer fram till år 2046.

Med hänsyn till ökat behov bedöms ett ytterligare tillskott om ytterligare två nya vård- och omsorgsboenden behövas, utöver de som behövs under den första planeringsperioden.

5.8 Övrig information

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Kollberg, Stadsdelsdirektör	2026-03-27
Fredrik Karlsson, Avdelningschef	2026-03-27